

++++ בראשית
שמות \$\$\$\$
ויקרא וווווו
במדבר #####
דברים זזזזז
קלל *****

מחולק
ח
י
נ
ם

הבה להבא

כתב עת לספרות ניסיונית

גיליון 00022: שנה 02024

עורך: עודד כרמלי

מערכת: יואב עזרא, ג'רמי פוגל, רעואל שועלי, סער יכין,
גל עזרן, עמנואל יצחק לוי, נדב נוימן, שני פוקר, אמוץ גלעדי,
נח אנגלהרד, יונדב פרידמן, תמר רפאל, ספיר יונס ומישל פלצ'יק

עיצוב ודימויים: עידן אפשטיין idannnn.com

עימוד: עמית בן-חיים

ניקוד: אלירן לוי

כל הגיליונות להורדה: HavaLeHaba.co.il

פייס: הבה להבא | אינסטגרם: @hava_lehaba

מייל: HavaLeHaba@gmail.com

גיליון זה רואה את האור בעזרת משרד התרבות והספורט

מדוע הלך הכלב אצל הנאלח

הכלב הנרצע מיקי זוהר – שאחרי ה־7.10 היה הראשון להודות בחצי פה (ויותר מדי מצח) שייתכן, אולי, כהיפותזה, שלראש המדינה שאירע בה טבח יש איזה קשר לטבח, אבל מהר מאוד נזכר איפה מונחת קערת הבונזו שלו – מחולל מיום כניסתו לתפקיד שר התרבות הפיכה ספרותית (ואולי הייתם קוראים על אודותיה אם כתבני התרבות שלנו לא היו עסוקים השכם והערב בשאלות כבדות משקל כגון מה ידעה או לא ידעה אליס מונרו על אונס בתה, את מי אנס או לא אנס ניל גיימן ומה צייצה ג'יי קיי רולינג על טרנסים).

למעשה, ביקורו הראשון של הנרצע בשבתו כשר התרבות לא היה בתיאטרון הלאומי, בספרייה הלאומית, באופרה הישראלית, בשח"ם או במוזיאון ישראל – אלא בבית אורי צבי גרינברג! שם עשה את עצמו קורא למצלמה את "יהי – כתב עת פואטי־פוליטי, בהוצאת בית אצ"ג ובעריכת אלחי "הנאלח" סלומון, מחבר השורות "תולעת הירוס של בנצ / נחש מתפרע / אוכלת בכל הבתים / נגיסות קטנות / וממוטטת / על ראשי הילדים" (שפורסמו לראשונה אצל בני לוציפר, אלא מה). לאחרונה שב הכלבלב וביקר בגלריה גאולה' (ע"ש גאולה כהן, בחיי נו) החדשה מבית אצ"ג (יחד עם שוחר האומנות הנודע עמיחי שיקלי!). כן, כזה הוא מיקי נרצע שלנו, לעולם־לעולם אינו מחמיץ סבב גלריות! גם אותה, אגב, אצר הנאלח סלומון (איש אשכולות? איש רנסנס!).

מה עוד חדש באצ"ג'ייה? טוב ששאלתם! בשנה וחצי הם חנכו שם, בין היתר, את 'הכור: מעבדה לפיתוח חיבורים בין האומנות העכשווית ועולם הרוח והמסורת היהודית' (בניהולו של פורת סלומון – האח שלו!), את 'פרס אורי צבי לשירה' (בשיפוטה של טלילה ציפר – הבת שלו!), את 'בית אורי צבי הוצאה לאור', את 'פסטיבל יהי' (לוגו פסטיבל השירה? ארץ ישראל השלמה!), את פסטיבל הקולנוע 'רצוא', ש"רוצה ליצור בית למפגש שמעורר שיח סביב החיפוש אחר הא־לוהי", את 'נו נו – סלון חרדי לאומנות ותרבות' (שמופעיו נערכים בהפרדה מגדרית, נו נו) ואת 'ליבה' ש"מבקשת לפתח ולקדם יצירה אומנותית כמקור השראה וביטוי, המהווה בסיס לפיתוח של עשייה אומנותית ברת [אצ"ג מתהפך – ע.כ.] השפעה על המרחב התרבותי הירושלמי והישראלי", מה שזה לא אומר!

לפני כמה חודשים פנה אליי בחור סימפטי שערך יריד כתבי עת בירושלים. שאלתי מי עוד משתתף. למשמע 'יהי', התפלצתי. הבחור הסימפטי הבטיח לי שדיבר עם העורך, וזה הבטיחו שמדובר בכתב עת מיינסטרימי לחלוטין, "ישראלי" (האצ"גים אוהבים להשתמש במילה הזאת, "ישראלי", כאילו שאנחנו דנים ו'ננופואטיקה' – איראנים). "קראת אותם?" "לא", השיב הסימפטי. ודאי שלא. וזאת, חברים, הבעיה כולה: הם קוראים אותנו ואנחנו לא קוראים שום דבר. הפסקנו לקרוא ספרות, וכפועל יוצא הפסקנו לקרוא את המציאות.

נאצים בשעה שש

ממשלת השואה שהמיטה עלינו פוגרום לא תעצור עד שלא תמיט עלינו שואה. אלה אנשים שלא יכולים לקשור שרוכים, ואף כופרים ברעיון שיש מה לדעת בקשירת שרוכים למעט האמונה השלמה בקשירת השרוכים – וצדקת הדרך בקשירת השרוכים! ואלה המתונים בממשלת השואה. הקיצונים לא רק שאינם מסוגלים לקשור שרוכים, אלא גם מטיפים לפרימתם מתוך שאיפה למעוד. מדוע? כי זה צעד ראשון בתעופה. והם הרי בכלל לא מעוניינים בחיי עולם – לא בחיי החיים ולא בעולם הזה.

אינכם קוראים – אבל איך אינכם רואים? הם כתבו את הכתובת על הקיר. מחוץ לדירה שלכם בתל אביב: "FCK KPLN". בצומת בדרך להורים: "קפלן אשם". זאת עלילת הדם שעליה יקום רייך הבית השלישי.

ראש וראשון למקדמיה הספרותיים של עלילת הסכין בגב הוא חבר מערכת "הי צור ארליך. הנה בית משיר שפרסם ב'מקור ראשון': 'סרבי / מלואים בלבן / שְׁזָרְקוּנו מול פְּנֵי / האֵיבֵב בְּמֶכֶן'. צור הוא אלתרמניסט מושבע, מתרגם בעל זכויות ואיש ספר אמיתי, שבין היתר ערך (יפה ומקצועית) כמה מסות פרי עטי בכתב העת 'השילוח'. לכן ביקשתי לברר אם אכן התכוון למילה "במכוון", או שמדובר באמצעי ספרותי בלבד – חרוז צולע עם "בלבן". אם אכן כוונתו לכוונה, האם הוא סבור באמת ובתמים שיהודי־ישראלי כלשהו ביקש, רצה או התכוון שיישחטו ויישרפו 1,200 אנשים, נשים וטף יהודים־ישראלים גם כן? "כן" הייתה תשובתו: "הניסוח די מדויק, למרות החרזה הצפופה: לא דאגו במתכוון שיירצחו אלף ישראלים, אבל החלישו במתכוון את כוח המגן הישראלי".

ונזכרתי בסבי, יליד דרזדן, שהרודן הגרמני (הכושל, הם תמיד כושלים) אריך לודנרדורף האשים אותו ואת משפחתו (גרמנים נאמנים כולם) בתבוסתו שלו, בכניעתו שלו בוורסאי.

רעי וידידי יהודה ויזן, עורך 'דחק', מפרסם ב'הי' ולא מטרידו כזבוב ויזלטירי להדפיס את שיריו לצד שורות כ"גוי הוא גוי / לא אֶחָד מְסִים / לא עָרַב לא סְפָרָד וְלא רֹמָא / גוי הוא נֶשֶׁם עֶצֶם / הוא הֶשֶׁם עד הַעֶצֶם: הוא הֶשֶׁם בְּעֶצְמוֹ / הוא חָשָׁד בְּטֻמְאִים הוא יְבוֹא בְיוֹמוֹ / הוא טְרַפָּה הוא קְלָפָה / הוא אֵימָה / הוא תּוֹלָה על בְּלִימָה / הוא כְּלִיאַת נְשִׁימָה / גוי הוא גוי וְיִמְחַ שְׁמוֹ" (בינה סבג פינקלשטיין, "גלות בתוך ריבונות" – המוקדש "לתיאוריה וביקורת, זרע לבטלה"), או לצד "שירו" של יוחאי שלום חדד, "חנוכייה טרויאנית", המוצא גיס חמישי לא רק בצה"ל, בהייטק וכולי, אלא גם בהומואים ובפוליאמורים (!) שהמיטו עלינו את האסון: "אֵל תִּשְׁאַלוּ אֶת

קְצִינֵי הַצָּבָא הַטְרוֹיָאנִי מְדוּעַ טְרוֹיָה נִפְלָה / הם עֲדִין צְמוּדִים לְהַעֲרֹכוֹת אֶמ"ן, מְכוּרִים לִ-8200 / ... / וְאִיךָ לֹא קָרָאנוּ לְפּוֹלִיאֶמוֹרִיָה בְּשִׁמָּה? // יְהוֹן יִשְׁלַח אִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְהִלְכָה מֵאֲתָו / וְהִיְתָה לְאִישׁ אֲחֵר – הַיָּשׁוּב אֵלֶיהָ עוֹד? / הֲלוֹא חָנוּף תִּחְנַף הָאָרֶץ הַהִיא! // אֵל תִּשְׁאַלוּ אֶת קְצִינֵי סְדוֹם, אוֹ אֶת עַם עַמְרָה / אִיךָ טְרוֹיָה נִפְלָה".

ומילא ויזן. יש אנשים שיערקו לצבא קרתגו רק כי מישהו, מתישהו, העליב אותם ברומא (אפילו יפרסמו שירים של צ'יקי, טל"ח). אך מה עושים אקופואטית כסבינה מסג, או פופואט כגלעד מאירי, או צ'יקי עצמו, לצד "להב המרד" של איתן אוראל גפן, מסה שקוראת, ובכן, למרד מזוין?

ככל האינסולים המטורפים מהמרתף, גפן פוצח את מניפסטו בהסגרת קנאתו היוקדת בחיים המודרניים (כפי שאלה מצטיירים בליבו מהמרתף): "מנעמי החיים הקהו את ליבותינו. דור מולעט עד איבוד הדעת־טוב־זרע, מולעט בזרם בלתי פוסק של גירוי חושי, חייתי, מדחיק מעצמו את עליבות קיומו במצב כה נרפה. זרם בלתי פוסק של בידור הוליוודי על מסכים מרצדים, שיכר הננסך כמים, סימום עד כלות הנפש, ובהתקשרויות נטולות יסוד מתישים כוחם לריק. קמילה. ניוון".

האיש אידיוט, אך הדברים מאירי עיניים. "הדת", מסביר גפן, "גורשה והומתה בבושת פנים תחילה בידי האידאולוגית החילונית הגדולת ששאפו להחליפה, הקומוניזם, הליברליזם והנאציזם". כן, בחוגים הולכים ומתרחבים, ליברליזם הוא אידיאולוגיה טוטליטרית. וגם, "את הפמיניזם משכו תנועות ההומוסקסואלים למיניהן אל העזת הפנים עד השוואת הזיווג הקדוש שבין בעל לאשתו לבין התועבה שבמימוש סטיותיהם מן הנורמה". כן, בחוגים הולכים ומתרחבים, ומתוקצבים, זו הנורמה.

האחראים למצב אפוקליפטי זה של האדם הם כמובן ה"הם": "והם, מי הם? – הרודנים חסרי הפנים והאישיות, רודני הפקידות הגבוהה, הביורוקרטים מן המעלה הראשונה – הם בעלי מטעי הכותנה של עידן זה. ימי המונרכיה חלפו מן העולם באבחות הגליטנינה. האדונים החדשים השכילו להבין שהמושל באמת, כדאי לו שיפעל הרחק מעיני הציבור. שמא יערפו את ראשו, מטאפורית או מילולית. מנגנון המדינה עתה, חסר פנים הוא. רודנים חסרי פנים. רואים ואינם נראים – רודני־דין. אך שינוי קוסמטי זה לא גורע מהם דבר ביחס למלכי העבר. רכב שרד תחת כרכרת המלכות. סוסים הרבו להם. כספם וזהבם, אלוהיהם מעשה ידיהם מרבים בחמדה. נשים אם יראו כי טובות הנה, ייקחו להם מכל אשר בחרו. ואם לא תיאות הנערה להסכים, יענוה. כי הם אדוני הארץ ולהם המשפט".

גיורא יהלום חתום על תעודת הפטירה של תל אביב

לנוכח השואה הרוחנית הזאת, היה אפשר לצפות לתגובה ציונית, חילונית, הומניסטית ואוניברסלית נחרצת מצד עיריית תל אביב, שתקציב התרבות שלה גבוה בהרבה מזה של הממשלה. על כל 'יהי' היה אפשר להעמיד 10 'אור'. על כל 'סלע מאיר' – 20 'ימגדלור', 30 הוצאות לאור, 40 גלריות, 50 פסטיבלים. אבל איתרע המזל ונפלו על גיורא יהלום, פקיד בעל התפקיד "ראש מינהל קהילה, תרבות וספורט" בעיריית תל אביב. יהלום הזה שוחר טוב. הוא פשוט לא מבין מה שווה התרבות אם הוא לא שולט בה.

הקומיסר יהלום הוא יוזם "בתי התרבות" בעיר – מתנ"סים משודרגים שכביכול נועדו להילחם ביוקר המחיה: במקום לשלם על הופעה של הילה רות, העירייה תציע לכם הופעה של הילה רוח בחינם (כלומר מהכסף שלכם) ב"תל אביב תרבות דה וינצ'י" או ב"תל אביב תרבות המחוגה" או ב"תל אביב תרבות קריית המלאכה". כלומר יושב איזה יהלום במרתף של בית אריאלה ומחליט שהילה רוח ולא וערן צור. למה? כי הוא אוהב את הילה רוח. והוא הבוס. כי הוא לא רק הגורם המממן, הוא גם המפיק בפועל. מירי רגב בטקס יום העצמאות.

וכמובן שאף אחד לא בא. וכמובן שלכל אחד כזה צריך מישהו שיעשה את הסושיאל (כסף) ומישהו שיחבר את המיקסר (כסף) ומישהו שישלם את הכסף (כסף), כאשר בסופו של דבר, המישהו הזה, שמשלמים לו כסף כדי לנגן, לא רוצה לנגן שם. וגם המישהו שבא לשמוע את המישהו הזה מנגן שם, אפילו בחינם, לא רוצה לשמוע את המישהו הזה מנגן שם. הם כולם היו מעדיפים להיות במועדון, בבר, בבית קפה. אבל העירייה תשקיע מיליונים (שלנו) כדי להפגיש אותם בניגוד לרצונם, כמו פינגווינים בשבי, באחד המתנ"סים האידיאליים שלה, תחת אורות הניאון המחרידים שלה, אך ורק כדי להצביע עליהם נבוכים, סובלים, ולהגיד: זה שלי. זה בחסדי.

פעם, לפני שנים, התייצבתי עם דוד ניאו בוחבוט אצל איריס מור ז"ל. חלמנו לחדש את פסטיבל תל אביב לשירה (שייסדתי עם יהודה ויזן, והרבה לפנינו ייסד חזי לסקלי ז"ל) וחלמנו להופכו לפסטיבל השירה של תל אביב – בדומה לפסטיבל המשוררים במטולה. מור לא נתנה לנו להשלים משפט. "עיריית תל אביב אינה מפיקה פסטיבלים", חרצה. "הרי אם נרים פסטיבל קולנוע", הסבירה, "נחסל את פסטיבל הקולנוע בירושלים. ואם נרים פסטיבל ג'אז, נחסל את אילת. לא. בשום פנים ואופן לא. עיריית תל אביב תומכת ביוזמות – אבל לעולם, לעולם אינה יוזמת בעצמה". אחר כך הבהירה שהיא לא אוהבת אותי באופן אישי ("כרמלי, אני לא אוהבת אותך"), אבל שהיוזמה ראויה ("ימה לעשות") ומן הראוי שהעירייה תתמוך בה.

ומה צריך לעשות עם ה"הם"? אתם כבר יודעים את התשובה. ועדיין אני רוצה שנקרא את גפן הזה. אני מתעקש שנקרא את גפן הזה. אולי ברגעים אלה ממש, במרתף אחר, קורא אותו מי שירצח לימים שופט בישראל. והצדקותיו למעשה פורסמו בכתב עת, אונליין ופרינט, כזה שזכה לתמיכת משרד התרבות, העירייה, הפיס וכולי, ואף אחד לא קרא:

"לאור כל האמור לעיל, ישנו הכרח בל יגונה במרד. מהפכה דקדושה. לא עוד המודל של סייזפוס המגלגל את אותו סלע במעלה ההר רק כדי שהלה ישעט במורדו שוב עד אין קץ. הבלים אלה נשאיר כנחלת המערב הקורס. ואילו לנו, נס מרד מתנוסס, בהתקדמות בלתי פוסקת. גם אם היא כוללת בתוכה אי אלו נפילות עודנה, בלתי פוסקת. לנו להבת מבערת בליבות האומה והיחיד. אש הסנה הבווער ואיננו מאוכל. אש המזבח. אש שפתי הנביאים. האש היוקדת ומתגלגלת באלף גלגולים בחיי האומה והיחיד, כלהבה בוערת, לובשת צורה ופושטת צורה. לעולם בעלת צורה ואמורפית כאחד. זה המשל המשתנה עוד בטרם יובן הנמשל. להב החרב המתהפכת ואנו איתה".

חמש שנים אחר כך התנה מחליפה יהלום את תמיכת העירייה בעריכת המופעים בבית אריאלה, כלומר באי־עריכתם בלבונטין 7, בנסיך הקטן, ברדיו EPGB או באלף ואחד המקומות האחרים בעיר שמשוועים לקהל ולתמיכה. אם תהיתם מדוע לבונטין 7 חוגג יום הולדת במוזיאון תל אביב, או מדוע עלמא עורכת את תיקון ליל שבועות שלה בבית אריאלה – זאת הסיבה. היוזמה הזאת של יהלום נקראת "דבק" – לחבר צעירים למוסדות התרבות העירוניים. מוטב היה לקרוא לה "סחיטה באיומים".

אני לא נכנעתי לקומיסר הקטן. אבל פסטיבל תל אביב לשירה הי"ד הוא לא העיקר, אלא זה: הנאצים בשער ועיריית תל אביב נוקטת מדיניות של לחם ושעשועים (במלוא מובן המילים: העירייה מסבסדת פלאפל בעשרה שקלים ביום העצמאות). במקום לעודד קריאה, היא הופכת ספריות שלמות ל־WeWork בעיר שהפכה ל־WeWork. במקום לתמוך במוזיקה, בספרות, בדעת, היא קונה ומשעבדת אותן כבקררס.

והאמת? זה עובד. הביטו סביב וענו בכנות: מה כבר נשאר כאן? כמה פסטיבלים נערכים שלא בעריכתם הישירה של פקידיים? כמה מסיבות והופעות וירידים? מדי שבוע, כמה ערבי שירה נערכים בתל אביב שלא בבית אריאלה/ביאליק? מה נשאר פה מחוץ ל"מתחמים" ול"בתים" שלהם? מה נשאר מהעיר, מה יש ברחוב שלנו? תל אביב: עיר שאין בה מה לאכול אחרי 11 בלילה ואין מה לעשות בה אחרי חצות ואין מה לחפש בה בשאר הזמן.

אסף זמיר, פטר את המירי זוהר שלנו. החזר את הכסף לתושבים. הכפל את קרן רבינוביץ'. תן ליזמים ליזום, למפיקים להפיק, לבמאים לביים, לזמרים לזמר, לפילוסופים להתפלסף ולמועדונים להתחרפן. עיריית ירושלים נתנה לחארות של אצ"ג בית ברחוב יפו. בניין שלם. ככה: קחו לכם. שלכם. חינום. תעשו מה שאתם רוצים. תעשו תרבות. תעשו נפשות.

ומה עושה עיריית תל אביב? משתלטת על בתים: התדר משתלט ללילה אחד על מוזיאון תל אביב, מוזיאון תל אביב משתלט ללילה אחד על בית אריאלה, בית אריאלה משתלט ללילה אחד על כיכר ביאליק. וביתניים הנאצים משתלטים על ישראל.

עודד כרמלי

עצם היש

14		תשדורות מלוויין ריגול
20	שני פוקר	שני פוקר
22	שני שירים	עמנואל יצחק לוי
24	שיר: היתר בהייה	עומר ולדמן
26	סיפור: אל המערב באוויר	תמר רפאל
38	שלוש סונטות	עמית בן עמי
40	שני שירים	שגיא אלנקוה
42	שני סיפורים	אמוץ גלעדי
44	שיר: בגומחה	גל עזרן
45	שיר: למען הסר ספק	ספיר יונס
48	שלושה שירים בפרוזה	שירה אנגלר
50	שיר: בלוז של עבד	מיכאל קליין
52	שירי בילי	מישל פלצ'יק
54	ניסוי מילולי: כל הארצות כלן לא נתנו אלא לבעלי ארצה ...	יונדב פרידמן
56	שיר: מסכת מוות	נח אנגלהרד
58	פרקי יומן: טבילת הכנרת עצמה	גאיה שרב
63	שיר: רוח וצלצולים	איתמר ארב
64	שבעה שירי יופי	יואב עזרא
68	במחול זה כל הרקדנים נופלים: ילקוט חזי לסקלי	העברגד

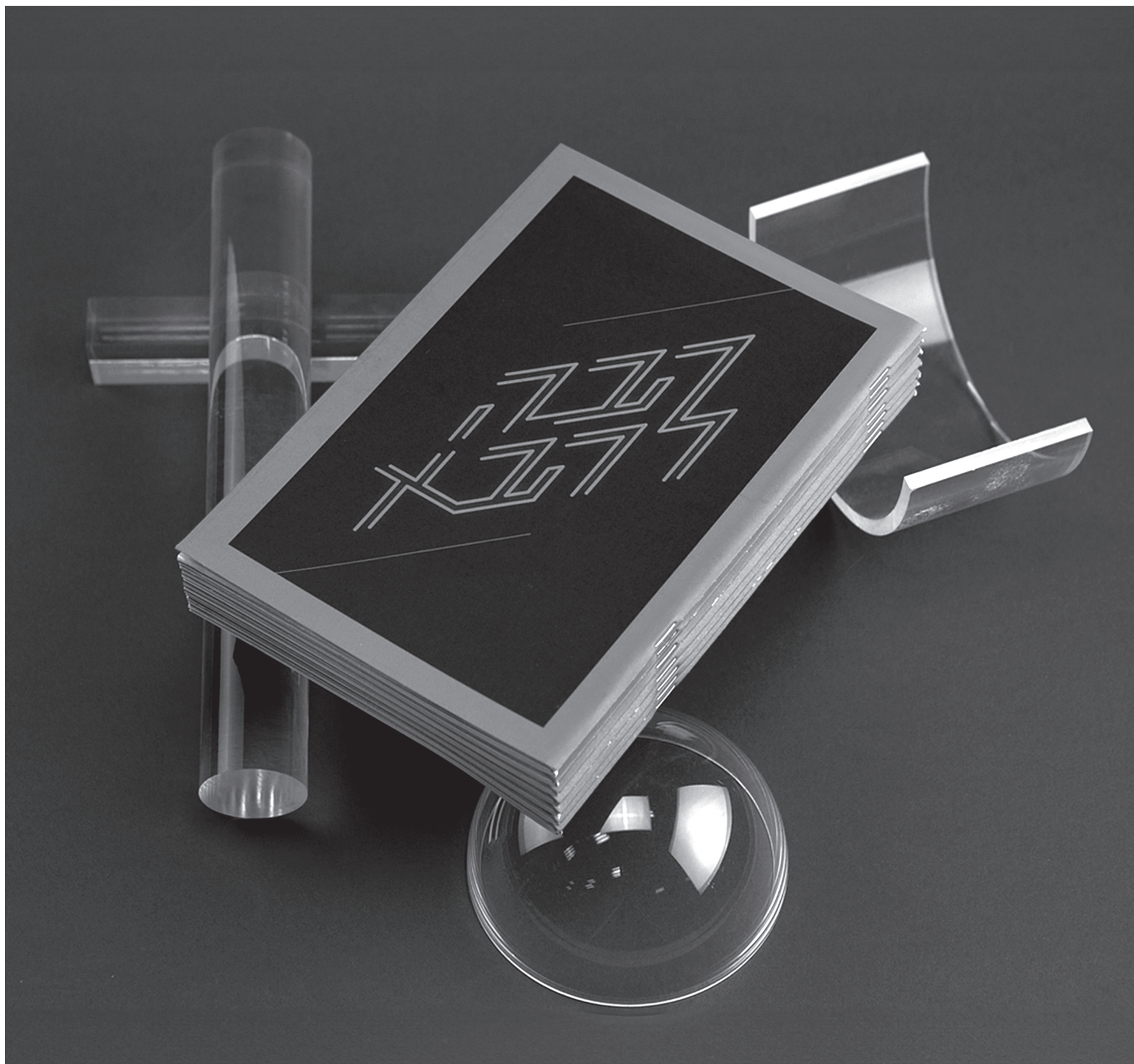

רוצה לקבל כל
גיליון חדש של
הבה להבא - עז
הבית ובחינים?

פשוט לסרוק אותי!

לא לפחד מספרות ניסיונית!
לתת יד לאוונגרד!

שירה סתווית ברשת החברתית

שירה סתווית

מכיוון שאני ענוגה יותר מכם

וקדונית כמו הסתיו (ובסוגריים, לפעמים, אני מלהגת על חצב)

אני נוהגת לשתף בהגיגי המזדמנים (כל כך, כל כך)

וכשפוסט בפייסבוק גורם לכם עווית

סימן שזאת אני: שירה סתווית.

אני גם כה מוסרית (ואתם כל כך לא),

ולכן אני יודעת שטחינה הר ברכה היא הכי טובה (ואתם כל כך לא),

וכשטחינה הר ברכה נמזגה על הכרובית,

נולדתי: שירה סתווית.

אני אוהבת כשבחוץ חשוך וקר. לכן אני מוסיפה אחרית דבר

לכל רומן שמתרחש בשלג. זה מוסיף לי נופך מסתורין (בעוד אתם

כל כך גלויים)

אני בכלל (אבל בכלל) לא חלבית

זאת טעות יסוד בקריאתך. אני שירה סתווית.

אני משתפת במחשבותיי על הספרות אך בכלל אני צלמת

ולעתים אני כותבת, בולי, חבל על דאבדין

וכל חבריי יודעים שבולי מת (ושהיינו חברים)

אך בכל הקשור להספדים יש לי מתחרה בשם נוית

אבל נוית היא לא אני, כי אני שירה סתווית.

אנתולוגיית שירי נקמה ♥ מבית 'נהי'

שיישרף לכם הכפר

שיישרף ל כ ם הכפר

שיישרף לכם הכפר

שיישרף ל כ ם הכפר

ניתוח השיר מאת צור היימליך:

כוונתו של המשורר היא שיישרף להם הכפר.

טור אורח באתר 'הברוגז' מאת סטודנטית שטרם הגישה את

הרפרט שלה לסמסטר ב' (דחייה שנייה ואחרונה!):

אה סליחה, אני כאן להזכיר: המילה "כפר" היא אנתרופוצנטרית.

פה זה לא שווייץ, אוקיי? ערבים חיים בـقريّة. מילה שאין אפילו דרך

להתחיל לתרגם אותה בלי לכפות את המבט המערבי על אורח

החיים מכניס האורחים בלבנט. ו"כפר נשרף"? סירייסלי? הלובן של

האש, והמבט המערבי באש, הם בחירה של הציונות הפוליטית

האירופית ושל קהילות יהודיות במערב, ואינם מהותיים לזהות

היהודית או המוסלמית הדומיננטית בישראל או בפלסטין שעבורה

אש היא מסורתית קרח ממותק, מעין גלידה.

ניתוח השיר מאת צור היימליך:

לא, כוונתו של המשורר היא שיישרף להם הכפר.

♥ Yonatan Levy and 4.7K others

לאהבתי, כשתשחים

אלי קיש

-

אני זוכר (הבטן זוכרת). חזרנו אז צעירים מירח הדבש, אחרי ריב גדול (מי זוכר על מה?) וכפיצוי הזמנו ארוחת אכול כפי יכולתך בפאפאגאיו. סניף הרצליה. בחוץ נזל גשם דק על החלונות אך בפנים סערת. הבשר היה יבש. קראתי וקראתי למלצר, שלא בא. הפכתי

והפכתי את הרמזור הקטן שחילקו לנו בכניסה, ונועד לסמן לצוות אם ברצוננו לקבל עוד בשר, מאדום לירוק ובחזרה. בשלב זה ביקשת ללכת. לא כי לא היה לך טעים, כי לא הסכמתי לדבר על שום דבר אחר. בביתנו, בדרך הלב, הצעתי לך צ'ימצ'ורי. אז עוד לא ידעתי ש

נאהב ככה, פרזאיים וקצוצי שורות, לעוד עשרות שנים קדימה. בסוף הגיע המלצר. ביקשתי שיקרא למנהל (אלוהים?). וכבר שכחתי מה רציתי להגיד. עברנו הלאה לאנטרקוט במרינדה. אחר כך לנקניקיות צ'וריסוס (שהיו לך חריפות מדי, התחננת למים או ללחם. מים או לחם

מצחיק איך שחוזרים בחיים לדברים הפשוטים ביותר, האהובים ביותר והאם יש הבדל בין פשוט לאהוב, בין פשטות לאהבה?). והנה היום הבשר משובח יותר ולא מנסים להקחות את טעמו בחריפות יתרה, וגם פאפאגאיו אינה (גם נרגילה), ובכלל אני משתדל להפחית (צרבת)

ומעדיף רטבים מעודנים בהרבה כאילי שום, למשל במיטבר. ובביתנו המואר, האוהב, את מגישה כנפיים וליבי עף מהחלון.

Noam Partom

לב אליקו

Eli Quiche

חיבוק

Chaya Levy

כמה יופי. מרחיב לב

Eli Quiche

תודה חיה

אפי קשת אור

וואו וואו וואו לב לב לב

Eli Quiche

תודה אפי יקרה, ריגשת אותי

אפי קשת אור

אז אפשר הנחה על עריכת ספרי הבא?

Eli Quiche

לא

17
92

16
92

-

ה
ב
ה

ל
ה
ב
א

-

מדורי (דורי מינורי ממליץ על עצמו)

לאה גולדברג שאלה: "מה לעשות בסוסים במאה העשרים?". ואני שואל: "מה לעשות בסטטוסים של דורי מינורי מ-2020?". ההמלצה שלי: לכתוב תגובה – "חתיך" – וככה "להקפיץ" את הפוסט.

גילוי נאות: אני כתבתי את הפוסט ב-2020 😊 ואת המדורי (דורי מינורי ממליץ על עצמו)!

מדורי (דורי מינורי ממליץ על עצמו)

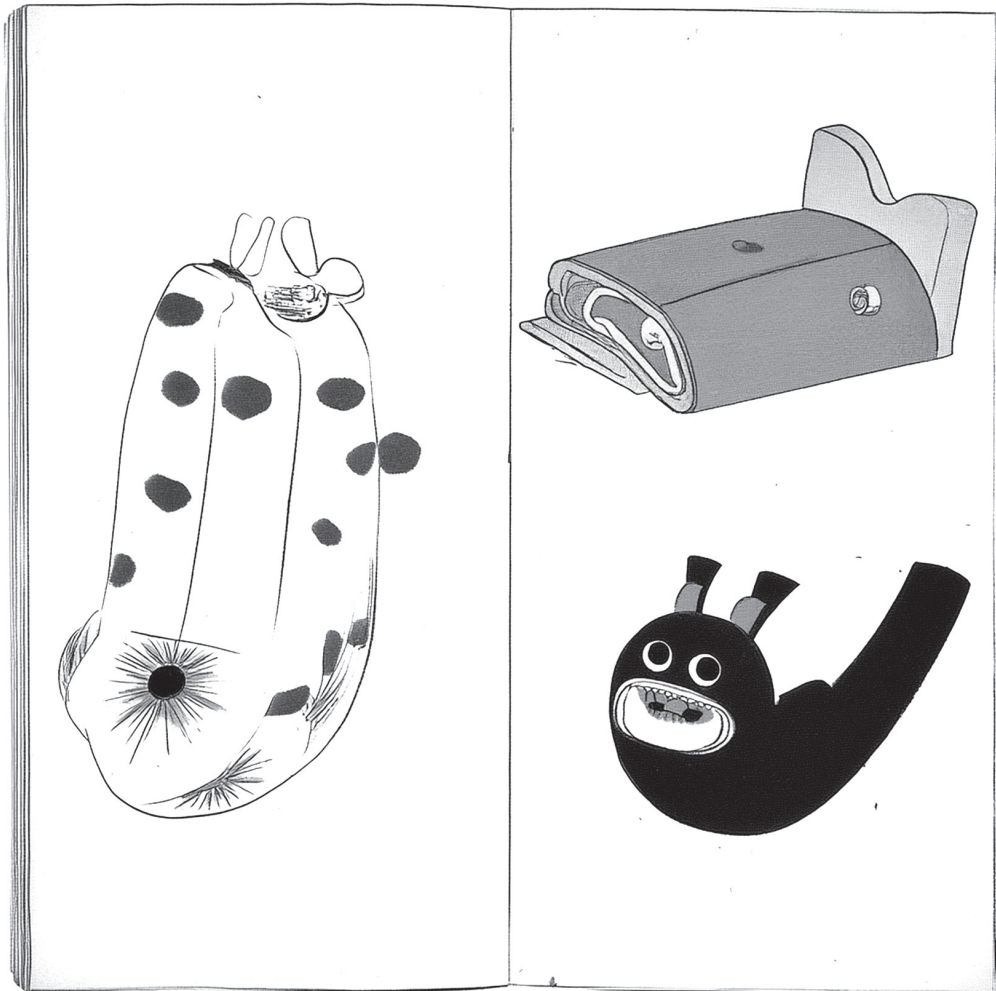
הפעם אני רוצה לחרוג ממנהגי ולהמליץ על ספרו של הרצל, 'אלטנוילנד'. 'אלטנוילנד' זה בגרמנית, אותה אני דובר. אני אגב ממש לא ממליץ על הספר שלו 'מדינת היהודים'.

גילוי נאות: 'אלטנוילנד' הוא שמה של הוצאת הספרים שהקמתי בברלין, ומדינת היהודים אינו שמה של הוצאת הספרים שהקמתי בברלין!

מדורי (דורי מינורי ממליץ על עצמו)

השבוע הפתעה! אני! משה סקאלי! השתלטתי על המדורי ואני רוצה להמליץ על בן זוגי דורי!

גילוי נאות: משה סקאלי הוא בן זוגי! והמדורי (דורי מינורי ממליץ על עצמו) הוא מדורי!

איפה יעבור הקו

שני פוקר

אתה שואל איפה
יעבר הקו
איפה שתזיז את הישבן
עד־אן שתירה
את פדור הגולף
עד לב הלב הקשה
שאחה
עד לב הלב הקשה
שלק
שם
באמצעו של השם
שנחת לבתך
הקו יעבר
בנעם
חבלים
ימשו
מבור
אתה שואל איפה
הקו יעבר
יעבר
איפה שתתן לו לעבר

א.

ולאיוב הילוד מה נאמר: מזל טוב, במלעיל,
קראנוך איוב שאיב אתה לגומל
כשם משקל נצול כשם משקל ילוד
שלא שאלנו את הנצול אם הוא רוצה להנצל
שלא שאלנו את הילוד אם הוא רוצה להולד
כך הפעל מכריע עבוך, וכזהו העולם –
לא לפי בקשתך: שקדמוך ברכים, שמים, קולות

ב.

קדקדך תחת האור נגלית אל אור
שואף חמצון, נושף פחמן, בין אדם לבין תימן
קומה איוב צא מן הכד: הלאה הלאה מן הפרספקטיבה
הלאה מן השחור
קום איוב אחת ושתים
שמן הבאר – לא רואים
שמן המאורה – לא רואים
שמסד הרחמים העצמיים – לא רואים
שבר אל ספור המסגרת
קומה הגד לאליפז – אין דין ואין דין
אך שום מכה לא תביאני לקלל את ההלכת

21
92

20
92

ג.

איוב מחוץ לספר מחכים לך נסים
איוב מחוץ לספר מחכים לך סוסים
שיקחו אותך מארץ עוץ לארץ עוץ

איוב, יום הולדת

שני פוקר

-
ה
ב
ה
ל
ה
ב
א
-

דקוטה הצפונית

עמנואל יצחק לוי

עמוס, לא התנבאת על דקוטה
הצפונית
ולא נתנו לך שעון של קיר
ולא אמרו לך לשבד את השעון לעשר חתיכות
דקות, ולא שאלוך
על מה דקות השעון הזה, עמוס

ולא אמרת
כה אמר אדני צבאות
ככה אשבד את רקותיכם אשר על צוארותיכם
כי עלתה רעתכם לפני
כי את עשר הדקות האלה נחתי לכם אמר אדני
למשענת ולשעיעות
ואחר ימסו חומותיה וקירותיה לא אעמס
וכי קראתם לא אשעה ובכייתם ולא תושעו

ולא אמרת
לא יקרא עוד שמך דקוטה
דפות יהיה שמך, ושוב לא יקראוך גן שלום
כי אם גן אין-שלום, כי אין שלום ולא יהיה שלום
ולא יהיה שלום מעולם.
כי דקוטה איננה וחרבה ואיש לא אמר,
ואיש לא ידע ואיש לא ישיב.
כי מה שלא נבא פאלו לא יהיה,
ולא היה, ולא-אהיב,
כי אהבת את דקוטה רק כשבד ביו-זמנים,
כאשר לא יתמיד
ועל כך אין נבאים עמוס
ואין לזה עמיד.

23
92

22
92

הזר

עמנואל יצחק לוי

היהודים האדמים משבט פוצ'יקואר, אוהבים מאוד אנשים זרים.
כשתופסים אדם זר,
אוכלים אותו, גומעים את עיניו ושותים את הדם.
מדוע אוכלים את הזר?
כדי שתדבק זרותו בכל נימי נפשם.
ומדוע גומעים את עיניו?
כדי שארבתו תדבק בארבותיהם שלהם,
ויראו את העולם במבטו הזר.
מדוע שותים את דמיו?
כדי שלהט זרות אהבתו ידבק באהבותיהם היגעות משפך.
כל זאת יהודי פוצ'יקואר עושים לזרים, מתוך אהבתם אותם.

אודי-ברי-ג'ר, הרב הראשי של שבט פוצ'יקואר,
אכלס את גופו בעשרים ושנים זרים.
מדי יום, מה עשה?
דבר עם עצמו בעשרים ושנים לשונות.
מדי יום, מה עשה?
נגע באיברו בעשרים ושנים ידים שונות.
מדי יום, מה עשה?
בלה עשרים ושנים שעות מול אגם ניקובר,
בלי לזהות את בבואתו.
ואף על פי כן, מעולם לא ראיתו מאשר:

אין עוד לשון כלשון הזרה הנשלת מתוך לשוני – הוא אמר,
ואין אהבה כאוהבת זרה, שנזרית זרותה מגופי – הוא אמר,
ואין בצדמים בבואה כמו הזר שמזהר עיני מזדהר – הוא אמר,

אך לעד מרבה מאשרך אשרו של הזר.

שוכב בחדר שגדלתי בו ומדמיון
שהמתים חיים, והחיים כמו פעם:
שסבי עוד חי וקולך עוד חי ואחותי
ואבי בריא כמו פעם ואני והעתידי

התר בהייה שנחת לי פקע כפר מזמן.
בהסתר אני שוב מסתכל בעצמי מאחור:
עכשו אני ילד, כזה ו'1, ומתחיל כאן
שעור בחשבון, בפתה שלמדה בה אמי, דנית זילכה.

המורה ממקמת אותי מול תמונת המחזור
שנראית בה אמי הילדה, בדיק בגילי.
ובהיתי בה עד שהבנתי שאלו למדה פה אתי
לא היה לנו מה לדבר. כמו עכשו. ועינה החומה

מתבהרת עד צבע עינך. המבט של שתיכן מכונן
את חיי לכדי תלות ביניכן. מחדד שלעד לא אדע
מי היית בדוניצק, בבית ים, קילדה. מי היית פשהיית
אתי כאן, ויכלתי לומר מה הייתי רוצה

ועכשו אני קם והולך לרחובות ילדותך וחוצה
את רחוב האלה. וידי יבשות. וראשי רדוף מין.
זוג זקנים מעינים באלבום "שרי אנסקי: חמיו".
והכל כל כך ריק בי כרגע, הכל אפשרי.

תמר רפאל

אל המערב באוויר

הדירה שעזבנו במרכז תל אביב הייתה חיקוי חיוור של הדירה שנאלצנו לעזוב שנה לפני כן ביפו, והדירה שמצאנו בברלין הייתה חורבה, אבל בכל זאת הודינו על מזלנו הטוב כי מצאנו דירה בברלין. יפה מאוד, אמרתי לאחר הבחירות שנערכו בנובמבר, עקפנו את הפקקים. יכולנו לומר שראינו את הנולד, ואפשר היה להאמין לזה, או לכל הפחות להאמין שדניאל ראה את הנולד לבדו. למען האמת, אלמלא היו מסלקים אותנו מיפו לא היינו עוזבים. כשסילקו אותנו מיפו עבדתי בארכיון תמונות של עיתון, ובמקום לבצע את עבודתי, כלומר, לחייק עוד ועוד תמונות של אנשים במסכות כירורגיות חולפים על פני מסעדות סגורות, התבוננתי בתמונות מההתנתקות ושלחתי אותן בקבוצות וואטסאפ של חברים; תמונות של נשים בוכות, נאחזות זו בזו, נאחזות בפיסות בית, מוחזקות בידי חיילים, גופן כמעט נורה קדימה מזרועותיהם מרוב התנגדות. שלחתי את התמונות הללו בצורות לחברים וכתבתי, "זאת אני", כי לא יכולתי לבקש עוד נחמה אחרי ימים שלמים שביקשתי נחמה, אבל יכולתי לבקש סימון של צחוק, ויכולתי לקבל אותו, ולשם כך היה עליי לבזות את עצמי, ורציתי לבזות את עצמי, כי ידעתי שבארץ הזאת

27
92

26
92

אנשים מפונים מבתיהם פינויים אכזריים כל הזמן, ללא הצדקה, ואלה לא מפוני גוש קטיף וזאת לא אני. מעולם לא הייתה לנו זכות לטעון לטרגדיה משלנו על האדמה הזאת, על אחת כמה וכמה ביפו, גם אם בצפון יפו, גם אם בגבול יפו, ובכל זאת אני בוכה כאילו חרב עליי עולמי, כפי שבכו מפוני גוש קטיף, והלא אנחנו לעגנו להם אז ועודנו לועגים להם ונמשיך ללעוג להם תמיד. מחדר השינה שלנו ביפו ראו מעט ים ועץ דקל גדול שעמד בחצר הפנימית. ראו קצת גגות עקומים ושבורים, שלא הייתי יודעת איך לחשוב עליהם אלמלא היו שירים שתיארו אותם, שירים ששמעתי מאות פעמים. על גג כניסה נפרדת קצת עכור והתקרה יורדת, מרבד מקומט. חדרון קטן על הגג שפוף. שירים כאלה גרמו לי לחשוב בעבר הרחוק שיש חיים שנראים ככה כל הזמן, שפופים ועכורים ונחגגים בשיר, וחשבתי שאחפש את החיים האלה בסיפי העולם כשאגדל, אך מעולם לא היה לי האומץ להרחיק עד כדי סף. מהסלון שפנה מזרחה ראו שדרה, וכל עציה עצומים גם הם, לא דקלים, אולי שקמים, אני אומרת בזהירות מכיוון שאין לי מושג בעצים, אבל נדמה לי בכל זאת ששקמים, זקנים ושמנים ומוריקים מאוד. מוריקות פחות היו הצמרות בשדרה שניבטה מהחלון בדירתנו הבאה, במרכז תל אביב, שאותה כבר עזבנו מרצון, שממנה לא גורשנו כפי שגורשנו מיפו עקב גחמה מתמשכת של בעלת בית תחת השגחה פסיכיאטרית. את הדירה ביפו נאלצנו לעזוב מכיוון שבעלת הבית, בעודה מאושפזת במוסד פרטי יקר במיאמי, ואולי כדי לממן את שהותה במוסד הפרטי במיאמי, החליטה למכור את הנכס שלה, שהיה לנו לבית, ולי אולי לבית הראשון אי פעם. זמן מה לאחר מכן מצאנו העתק חיוור של הדירה במרכז תל אביב. הועמדנו במקומנו. העולם התהפך, אמרו לנו מתווכי הנדל"ן בעיר. תשכחו מכל מה שאתם יודעים על החיים, הם אמרו, יפו יקרה היום ממרכז תל אביב. מהחלון בחדר השינה לא ראינו עוד את הים, אבל מהחלון בסלון ניבטה שדרה נוספת עם שקמים, לא שמנים, לא זקנים, לא מוריקים. אילו רק היו מוריקים קצת יותר הייתי עשויה לשכנע את דניאל שהפוטנציאל האקדמי שלו לא מצדיק את עקירתנו אל ברלין, ולא היינו מגיעים אל הדירה הזאת, שהיא עכשיו ביתנו, שבשביל לראות ממנה חתיכת שמיים צריך לשלשל חצי גוף מחוץ לחלון ולשבור את הצוואר. כל החורף הראשון טענתי שאני רק רוצה לומר משפט אחד בהיר ובעל ערך, אבל בעצם רציתי גם דירה יפה עם נוף לתעלה, שבקיץ תחדור אליה לפעמים קרן אור, כי בדירה הזאת מנורת UVB דלקה גם בקיץ, ובחשכה הזאת, כעבור שנה, דניאל השאיר אותי לבד כשטס

ללוס אנג'לס לחודש שלם להתארח במכון מחקר שנטע בו תקוות שווא כשהעריך יתר על המידה את הפוטנציאל האקדמי שלו – תקוות שווא שסופן היה להתנפץ, ותופעת הלוואי הראשונה של התנפצותן הייתה שינוי מוחלט בגבולות הגזרה של מה שהיה מותר לומר לדניאל, הפיכתו לעוד אדם שנעלב בקלות בעולם של אנשים שנעלבים בקלות, אחרי שהיה סביל לחלוטין לעלבונות במשך שנים, ואני הייתי מנצלת זאת. "את כל כך נהנית להעליב אותי מול אנשים", אמר לי לא פעם, "מזלך שאני כזה גוד ספורט", ואני לא פעם עניתי על כך שלו יש מזל להיות מי שהוא, ולי יש מזל להיות עם מי שהוא; כלומר לו יש מאה אחוז מזל, ולי יש חמישים אחוז מזל, אז אני מנסה ליהנות כמה שיותר מהמזל שלי, שהוא המזל שלו. אבל בסופו של דבר גם במזל הזה חלו תמורות, גם המזל הזה הלך והתכלה, אחרי שגילה שלעולם לא יהיה פרופסור, ולחינם עצבנו את העיר המוכרת ואת הדירה בעיר המוכרת שבחלונותיה צמרות, גם אם לא מוריקות דיין, ולחינם עברנו אל עיר נטולת קסם ואל דירה נטולת נוף וחשוכה תמיד. אל החשכה הזאת חזרתי משיעורי העברית שלימדתי במרכז לחינוך מבוגרים, לא רחוק מרוזנטלר פלאץ, באזור שבו בתור תיירת נהגתי לקנות בגדים ולהתבונן באומנות עכשווית, ומן החשכה הזאת יצאתי מדי בוקר אל שיעורי הגרמנית שלמדתי בבית הספר לגרמנית שמול גשר ורשאוור. בתור תיירת חשבתי שיש חן בגשר ורשאוור, כי הגעתי אליו רק מתוך כוונה לשיר בחברה, בשעות הלילה, לשיר שירים עם חברים ועם זרים, לשנות ג'ין וטוניק ולשיר עוד ועוד שירים, לזלול להיטי פופ משנות התשעים עם כולם, להגניב לרשימה שיר לא מוכר כדי שאף אחד לא יצטרף אליי והבמה כולה תהיה שלי ואז לראות את כולם עוזבים את התא והולכים לקנות עוד ג'ין וטוניק ומשאירים אותי לבד להיחנק עם השיר הלא מוכר. זה מה שעשיתי מול גשר ורשאוור בתור תיירת. לא שמתי לב שהוא למעשה מפחיד, לא שמתי לב שמכורים נרדמים עליו בעמידה. רק בתור תושבת רשומה, רק בתור תלמידה לגרמנית שחזרת לשם מדי בוקר, שמתי לב שזה מקום שבו המציאות מופיעה בשלה מאוד, כמעט רקובה, וניסיתי להעמיד פנים שאני אדישה לזה כשחציתי את הגשר, שאיני מבחינה בין זהב לחלודה, שהבית שלי אינו מרחב שבו אני מסתתרת מפני סבר פניו המכוערות של גשר ורשאוור אלא רק המקום שבו אני עושה את עבודתי, העבודה המוטלת עליי, להיות מי שאני, להיות אדם עם המזל שלי, שאינו טוב או רע ממזלו של חסר הבית שסנטרו על המעקה ושעיניו עצומות, ואם ינוע לרגע מתוך תרדמת, אם יחלום שמישהו רודף אחריו, אולי

28
92

29
92

יפול אל פסי הרכבת, אולי בדיוק כשתיכנס רכבת אל התחנה שבה ירדתי מדי בוקר כדי להגיע אל בית הספר ששכן בקצה הגשר, בין מועדון הקריקי לחנות ממתקים גדולה. שם הייתי מהגרת בין מהגרים. לכולנו היה די כסף לשלם על לימודי השפה ודי זמן להקדיש להם שלוש שעות ביום. מזלנו וגורלנו נדחקו הצידה, היינו כלי קיבול לאוצר מילים ולמבנים דקדוקיים שנערמו בנו זה על זה, והיה עלינו לשמור עליהם כאילו היו מגדל צלחות שהתבקשנו לייצב ולשאת בצעדה ברחובות העיר, ואל להן להישבר, אבל לא ברור מתי ואם בכלל נוכל לערוך אותן על שולחן ולאכול מהן. שם המורה היה דניאלה, והיא דמתה לי. לו הזנתי את תמונתה ואז את תמונתי באפליקציה שמצביעה על דמיון לסלבריטאים, הייתי מקבלת בוודאי קבוצה זהה של שחקניות שאיש לא שמע עליהן. אפשר היה להתבלבל בינינו אלמלא הייתה היא מבוואריה ואני מחל אביב, כפי שנהגתי לומר לתלמידיי במקום לומר שאני מישראל. דניאלה לא אמרה שהיא מבוואריה, אבל בשיעור הראשון שאלתי מתחת לשולחן את Chat GPT, "איפה בגרמניה יש רי"ש מתגלגלת", והוא ענה, "בבוואריה". בהמשך שאלתי את Chat GPT אילו סטראוטיפים ידועים יש על בווארים. שאלתי אם בווארים, על פי הסטראוטיפ, שונאים שמתקנים אותם. שאלתי אם יש סטראוטיפ כזה על קבוצה כלשהי בעולם. לפי Chat GPT, אין. עם זאת, עלבונה של דניאלה כשתיקנתי אותה היה ניכר כל כך, שהכיתה כולה הפנתה לי גב לכמה ימים, ובעיניי הייתה זו כפיות טובה, כי לא למעני תיקנתי אלא למענם. ידעתי שאין שם פועל נפרד לעבר פשוט, שהרי שם פועל הוא מונח אוניברסלי שגם המערכת הסבוכה של הדקדוק הגרמני לא תפקיע ממנו את מובנו. ידעתי שבגין הזהות בין שם הפועל לנטיית "אנחנו" ו"הם" בהווה גוזרת דניאלה מנטיית "אנחנו" ו"הם" של העבר הפשוט שם פועל נפרד, וידעתי שכך היא מכשילה כיתה שלמה, טומנת בבלי דעת פח לתלמידיה וגם לעצמה, כי ידעתי מה המחיר שמשלמת מורה מבלבלת על כיתה מבלבלת, אבל התלמידים האחרים לא ידעו את זה. גם לא לין, שישבה לידי שבועיים תמימים, ובמהלכם התחלתי לחבב את ריח השמן שהזליפה על פרק ידה כמה פעמים במהלך כל שיעור. לין מחקה אותי אחרי שתיקנתי את דניאלה. אחרי שבועיים תמימים לידי היא עברה למקום אחר. "עברת מקום", אמרתי לה כשנכנסתי לכיתה, והיא אמרה, "כן, צריך להחליף מקום לפעמים כדי שהמזל ישתנה. בערבית יש לנו פתגם כזה". כמה ימים לפני כן היא עוד אמרה לי שהיא מעריצה את נטורי קרתא. חשבתי שאני שומעת לא נכון, וביקשתי

שתחזור על דבריה, והיא הסבירה לי, בלי סבלנות, שיש אדם בשם נטורי קרתא שהיא צופה בו ביוטיוב, ובהיותה מוסלמית נאו־מסורתית מוצאת את דרכו הרוחנית מעוררת השראה. "אדם בשם נטורי קרתא?" שאלתי, והיא ענתה שמדובר במנהיג של קבוצה רוחנית חשובה מאוד, ונזפה בי בשאלה: "את מישראל ולא שמעת אף פעם על נטורי קרתא?" הייתי אמורה לומר ללין שידעתי על נטורי קרתא כשעוד הייתה בעריסה, והמשפחה שלה עלתה לטיסה מדמשק לדוחא, בתחילת הבצורת על פי חישובי, אם היא שמעה אי פעם על הבצורת, אבל נטורי קרתא זה לא שם של בן אדם. לא אמרתי את זה מכיוון שלין לא הייתה המורה, ולא היה לי על מי להגן מפני השגיאה. רק שאלתי אם היא בטוחה שזה שם של בן אדם. "הוא כל כך כריזמטי ומעניין", אמרה. אין לי מושג על מי היא דיברה. אחר כך היא הציעה לי פירות, חזרה והציעה, עד שתיקנתי את דניאלה, ואז עברה לשבת במקום אחר, ולא תקשרתי עוד עם איש עד שהצטרף לכיתתנו מוחמד, לא רק באמצע סמסטר אלא גם באיחור. הוא הגיע ליום הראשון שלו באיחור. בשל האיחור התבקש מוחמד רק לגלות במהירות מה שמו ומאין הוא בא, בלי פרטים נוספים, ובלי שנידרש לשאול אותו שאלות כפי שהיה נהוג כשהצטרפו תלמידים חדשים. לרגע הרמנו את עינינו מחוברת התרגילים, והוא רק אמר: "Muhammad, Palestine", ודניאלה אמרה, "יופי, אז יש לנו בכיתה שני פקיסטנים", כי כזו הייתה דניאלה, חרדה ומבולבלת עד כדי אי הקשבה. לעיתים קרובות אמרה Genau על טעות ו־ Leider nicht על תשובה נכונה. מה גם שההבדל בין Palestine ל־Pakistan לא היה טעון בשבילה כפי שהיה בשבילי ובשביל מוחמד. "אתם מכירים?" היא שאלה את מוחמד ואת רמה, הפקיסטנית האמיתית, בהצביעה על שניהם, ומאחר שמוחמד היה מנומס מכדי לתקן אותה, הוא ורמה רק הביטו זה בזה וענו שניהם, "לא". שמחתי במוחמד הפלסטיני כי היה גבוה ונאה ולבש חולצה מכופתרת לבנה של מוג'י והרכיב משקפיים במסגרת אצטט מבריקה שדוגמתה שריון צב, ונסיעתו הארוכה של דניאל כבר הייתה באופק, ולנוכח אדם גבוה ונאה ולבוש היטב ועז מבע הוקל עליי לדמיין את התפנות הזמן והמרחב והתיישרות היסודות האחרים לכדי תנאי אפשרות של בגידה בו. מה גם שהיה פלסטיני, ויכולתי לקוות שהתכוון לפלסטין שמעבר לקו הירוק, כי פלסטינים אזרחי ישראל אני מכירה, אבל פלסטינים שאינם אזרחי ישראל פגשתי רק לעיתים נדירות. למענו הייתי משנה את מקום מושבי בכיתה. תכננתי לגשת אליו בהפסקה, להושיט לו יד ולומר, "נעים מאוד, אני מפלסטין הכבושה",

30
92

31
92

כאילו לא לגלגנו בלי סוף על המשפט הזה בדיוק כשיצא מפי מכרים שלנו, כי ראינו בו יותר מאשר איתות סגולה, ראינו בו הצטעצעות, ראינו בו חנופה. תכננתי לשאול את מוחמד מדוע לא תיקן את שגיאתה של דניאלה, מדוע לא אמר, "לא פקיסטן, פלסטיין". תכננתי לצחוק איתו על דניאלה, לגייס אותו לצדי, להזהיר אותו מפניה. בהפסקה אכלתי שקית מרשמלו מחנות הממתקים הגדולה שעל יד בית הספר לגרמנית ומועדון הקריקי, מכיוון שבבוקר שכחתי כרגיל את העתיד לבוא, את שעת הצוהריים, ולא קניתי סלט ארוז בסופרמרקט. ישבתי במסדרון, על כיסא לא נוח, במקום לאכול את ממתקי בכיתה ריקה כפי שעשיתי בדרך כלל, כדי שמוחמד יראה אותי בשובו מהפסקת העישון שלו. וכך היה. בשובו מפינת העישון הוא עבר במסדרון. הבטתי בו והוא הביט בי. הוא אמר, "בתיאבון". אמרתי, "תודה". הוצאתי מרשמלו מהשקית והצעתי לו אותו. הוא דחה את המרשמלו במחווה גופנית מזערית, אך המשיך לעמוד לידי, ולא היה לי האומץ לומר את שתכננתי לומר. לא אמרתי, "נעים מאוד, אני מפלסטין הכבושה". אמרתי, "אני חושבת שלא שמעתי נכון קודם. מאיפה אתה?"

"אני מפקיסטן", הוא ענה. "ואת?"

לא באומץ, לא למענו ולא למען אלה שאמרו זאת לפניי ולא למען פלסטין, אלא מתוך תבוסה ומתוך תשוקה לתבוסה, אמרתי שאני מפלסטין הכבושה, והוא נראה מבולבל. הוא נראה מטולטל. הוא נראה כאילו יש לו הרבה מה לומר על כל היבט של הנושא, אבל הוא רק שאל, בגרמנית לפתע, אף על פי שהשיחה התנהלה עד אז באנגלית, אם אני מכירה את עדי. "אני מכירה הרבה עדי", אמרתי בגרמנית, והוא שאל בגרמנית, "הרבה עדי?" ולא הספקתי לענות כי דניאלה סגרה את הדלת. כך עשתה תמיד, גם אם היינו ממש על ידה. היא מעולם לא אמרה "בואו". אילו אמרה "בואו", כפי שאמרתי אני לתלמידיי עשר שניות לפני תום כל הפסקה, היינו אומרים בוודאי "עוד רגע בבקשה", כפי שתלמידיי תמיד אמרו לי. היא סגרה את הדלת. אנחנו היינו נעלבים, ומתוך עלבון היינו ניגשים מייד אל הדלת הסגורה ופותחים אותה. באותו היום גמלה בליבי ההחלטה לעשות כמוה, וכך לראשונה העלבתי את תלמידתי היקרה ביאנקה, מבקרת ספרות נודעת שעברה לברלין מפריולי, אך סירבה לספר לכיתה מדוע, ונהנתה מאוד כשהצטרפו מדי חודש תלמידים חדשים ששאלו, בתחביר פשוט יותר, למה שבן אדם יעשה לעצמו דבר כזה. היא הייתה סמוקה כשפתחה את הדלת, רגע לאחר שטרקתי אני את הדלת

בראיתי אותה מידה אלה הכיתה בצליעה קלה. היא שאלה אם אני עיוורת, אם לא ראיתי שהיא באה ואם אני יודעת שעברה צנתור בתחילת השבוע, מה שלא ידעתי, אבל פרצתי בבכי בבואי לומר סליחה, וביאנקה אמרה בעברית "לא נורא" והוסיפה, *quando si chiude una porta, si apre un portone*. כל השיעור נתתי לתלמידים לתרגל בינם לבין עצמם, כי בכל פעם שעמדתי לומר מילה הרגשתי את הבכי הגדול מתרגש עליי שנית. רק אחרי שהציגו בפניי מחזות שלמים של רופא וחולה, מוכר וקונה, שוטר ושוודד, רווח לי מעט ומחאתי כפיים ותיקנתי את שגיאותיהם בקול צלול, אבל כשאמרתי "להתראות ביום שני" שוב התרגש עליי הבכי הגדול, ולא יכולתי לו. תלמידיי עצבו את הכיתה בראש חפזי בעודי מוחקת את הלוח ומוחה דמעות, ורק ביאנקה ניגשה לחבק אותי ואמרה, "אני יודעת שלא התכוונתי לפגוע בך", ואמרה שכתבה על זה משהו פעם, בלי להסביר על מה, ושאלה מה מצב הגרמנית שלי. "משתפרת", אמרתי, והיא שוב חיבקה אותי, וכך לראשונה עלה על דעתי לנסות לקרוא את רשימות הביקורת שלה. רשימות הביקורת של תלמידתי ביאנקה, שקראתי לסירוגין בגרמנית ובתרגום מכונה, כיוונו את חיציהן בשנים האחרונות למחלת הנרקסיזם שפשתה בספרות, ובכולן הייתה טמונה הנחת היסוד כאילו בין הכותב לקורא מונח בהכרח חיץ, מונחת בהכרח הייררכייה, שעל פיה הכותב הוא האדון והקורא הוא העבד. כשביאנקה קראה את המילה "אני" בספר, היא תרגמה אותה, חוששתני, למילה "אתה". זה היה ברור לי כשמש, אף שלא הייתי בלשנית ולא מבקרת ספרות נודעת, מכיוון שכן הייתי מורה לעברית, ובמקרה אפילו המורה לעברית של ביאנקה, והכרתי היטב את גלגולו של הבלבול שבין "אני" ל"אתה" לאורך רמות א', אם כי לא דווקא אצל ביאנקה, דווקא לא אצל ביאנקה, פחות אצל ביאנקה מאשר אצל כל שאר התלמידים. בשיעור הראשון בעברית, כשכולם מופשטים מבגרותם וניצבים מבולבלים זה מול זה ומול המורה, הם נאלצים ללמוד מתוך חיקוי את הדיאלוג "שלום, מי אתה? אני X, מי אתה? אני Y" ולדקלם אותו בזוגות. המורה מגלמת את שני התפקידים בשני קולות שונים, בעזרת תמונות או בובות, ואז מתחילה לטפסף אותו אל פיותיהם הפעורים. בסיבוב הראשון שבו משתתף אחד מהם מוטל עליה עדיין לגלם את תפקיד Y. אחרי שתנופף כמו אידיוטית באומרה "שלום" ותבצע פנטומימה של תמיהה כשתאמר "מי", היא תצביע על תלמיד מנודב כשתאמר "אתה", ובחמישים אחוז מהמקרים, כמו אידיוט בתורו, יחזור התלמיד המנודב על כינוי הגוף "אתה" במקום להמיר אותו בכינוי הגוף "אני" וצמיד אליו

את השם שלו. הוא יאמר "אתה הַנֶּס" במקום לומר "אני הנס". ואיך מתחילים להתווכח עם זה? "לא, לא, הנס! אני דניאל, אתה הנס". "אתה הנס", הוא יאמר שוב בחמישים אחוז מהמקרים. "לא, לא, אני – אני – דניאל. ואתה?" בזמן הסיט הזה, שהתרחש אחת לסמסטר, אני הייתי פורחת. חשה את הסבל ופורחת. אהבתי להערות את החומר אל תוך מוחותיהם. יתרה מזאת, אהבתי לקדוח את החור בגולגולת ואז לשבור את הציפוי מעל המוח בכפית, כן, כמובן, כמו קרם ברולה, ולחצוב בכפית הזאת מנת מוח קטנה שתפנה מקום לחומר החדש. ברגעים האלה יכולתי כבר להריח את השוקולדים שאקבל בסוף רמה א'2, הרמה שבה מתרחש הפלא הפדגוגי האמיתי. לפני רמה א' הם לא ידעו מילה בעברית, לא ידעו לקרוא אות אחת באלפבית. אחרי רמה א' הם יוכלו לומר כמה מילים שבכל שפה לטינית או גרמאנית היו יודעים אחרי שני שיעורים, ובצידן כתב שלם שאין להם מה לעשות איתו, אולי רק לקרוא את Finnegans Wake בעברית ולא להבין כלום כמו כל אחד אחר בכל שפה אחרת. הרבה מהתרגול בשיעורים הוא פענוח הפונטיקה של שרשרות הברות חסרות משמעות, אז למה לא באבאדאדאלגהאראג'טקאמינארונקונברונטונרונטונג'טונג'טונטורבארונקונסקהוונטוהוורדנה'טורנוק? אבל לא בשביל זה הם באו. הם לעולם לא יגידו שהם מתוסכלים, אבל לכל אורך רמה א' הם מתוסכלים, והמורה, אני, מחזיקה למענם, כמו שאומרים, את התקווה, את האמונה שיום אחד כל זה יהיה שווה משהו, ואחרי הפסקה של שבועיים הם חוזרים לרמה א'2, ובסוף רמה א'2 כבר מבינים שהאותיות האלה באמת מצטרפות למשפטים שלמים. הם באמת יודעים לקרוא בשפה חדשה. ואז מגיעים השוקולדים. ואחריהם מגיעה כפיות הטובה. שלב המישור. הם מפסיקים להכיר בחשיבותן של מילים חדשות, שהבחירה בהן נשמעת להם אקראית. תמיד ידרשו לדעת איך אומרים משהו שלא נמצא בתוכנית הלימודים ויתעקשו לשכוח את המילים שכן נבחרו להיכלל בה, נבחרו אקטיבית, גם אם לא בקפידה. במסגרת השכחה הדווקנית הזאת גם השליטה שהושגה בכינויי גוף תידרדר ותיסוג. שלב המישור יהפוך לעיתים לשלב ההליכה אחורה. הקושי להמיר גוף ראשון לגוף שני ולהפך במהלך דיאלוג יעמוד שוב בין התלמידים למורה, שכבר יודעת שבתום הסמסטר הזה היא לא תקבל שוקולדים. בכל פעם שתלמיד ישכח להשתמש בכינוי גוף בכלל, וישאל למשל "איפה גרה?" תזכיר לו המורה את המילה החסרה, והתלמיד יחזור עליה כשהוא אמור להמיר אותה לגוף האחר וימיר אותה לגוף האחר כשהוא אמור לחזור עליה. בתרגול של מילות שאלה יופקרו

כינויי הגוף לחלוטין.

- הוא גר ביפו. מה השאלה?

- איפה הוא גר?

- פנטסטי. אנחנו נוסעים לאגם – מה השאלה?

- לאן אנחנו נוסעים?

- אתה לא נוסע לאגם. אנחנו נוסעים לאגם. מה השאלה?

המורה תוכל להסתפק בכך שהתלמיד ידע מה התשובה, כלומר ידע מה מילת השאלה, גם אם הפגין אדישות לכינוי הגוף, גם אם ניכר שכינויי הגוף עדיין אינם מציתים בו חוויית אני וזולת, חוויית אני וזולת נוכח, חוויית אני וזולת נעדר, חוויית מין, חוויית מספר. אולם לא כזאת הייתה מבקרת הספרות הנודעת ביאנקה, שידעה עברית היטב, עד כדי כך שחשדתי בה לפעמים שאינה קופצת לרמה הבאה רק משום שאינה רוצה להיפרד ממני, ומעולם לא היה לה קושי בהמרת כינויי הגוף במסגרת דיאלוג. חשדתי שהיא אפילו ממירה אותם שלא לצורך בקוראה ספרות בגוף ראשון. כמו מבקרי תרבות רבים אחרים, היא הלינה ברשימותיה על כך שצעירים בימינו חושבים שהם אמורים לזהות את עצמם בכל יצירת אומנות. הם קוראים ספר ומצפים שיהיה מרָאָה, בעוד ספר לא אמור להיות מראה אלא דלת. כשהרחקתי נדוד בעקבות ביאנקה אל פורומים עלומים וסרטוני יוטיוב, ראיתי סופרת קנדית צעירה מצטטת אותה ומבהירה לסיכום, בגרמנית, לא ברור לאיזה קהל: Nie ein Spiegel, immer eine Türe. לרגע הופתעתי, שהרי בין ספריה של הסופרת הקנדית הצעירה היה גם בהחלט ממואר על החלטתה שלא להפוך לאם ועל הפיכתה לאם מייד לאחר מכן, ורבות מפסקותיו היו כתובות בגוף שני. עם זאת, היא אכן כתבה גם ספר נהדר הנושק לדיסטופי, וברי היה לכול שהיא קוראת רצינית של ז'אנר הספרות הדיסטופית, ובכלל שהיא קוראת רחבת אופקים, שאינה מפחדת מתחומי ידע או מחומרי מציאות או מחומרי דמיון שאינם מוכרים לה, ועל כן, חרף הממואר, ודאי שהיא מעדיפה דלתות. רק כמה ימים לאחר שהרפיתי מקריאת הארכיון של ביאנקה, כשהייתי משוקעת כבר בעניינים אחרים, הבנתי שהחמצתי את העיקר בדבריה של ביאנקה כי הייתי עסוקה מדי במחשבה על סוג הטקסטים במקום לחשוב על סוג הקריאה. הסופרת הקנדית לא אמרה שהיא מעדיפה ספרים מסוג מסוים, אלא שהיא מעדיפה לקרוא אותם במצב דלת ולא במצב מרָאָה. כלומר, בין שאנו קוראים על המרוחק ביותר מאיתנו, ובין שאנו קוראים על אחינו התאום, שיכול גם להיות בעצמו הדבר המרוחק ביותר מאיתנו, יש

לחפש את האחר, את הבלתי מוכר, ולא את המשקף-את-עצמנו. תלמידתי ביאנקה ביקשה כנראה לצעוק מעל כל גג את מצב הדלת שלה כתגובת נגד על מצב המראה הפושה בכול, אבל היא ניסתה להוכיח שבספרות עצמה פשה נרקיסיזם חריג במקום לטעון שהוא פשה מסביבה, בשוליה, בקוראיה. וזו הייתה ההוכחה לכך שמצב הדלת יכול להיות קצת עצי מדי, כפי שהוא נשמע, ולזמן ריבוי תאונות מסוג "נתקלתי בדלת" שהן תמיד, כידוע, שקר. תמיד משהו אחר קרה. האם יש טעם לקרוא טקסט אינטימי בגוף ראשון כדו"ח אנתרופולוגי גרידא? שאלתי את עצמי, והנחתי בצד את שאלת הסגנון. ביאנקה ידעה להעריך איכויות פואטיות, אבל חתכה בעדן ישר אל התוכן, ואם התוכן היה נגוע במחלה שפשתה לדידה בספרות, היא לא נכנעה לפיתוי והמירה כל "אני" ב"אתה", כאילו לא ייתכן שהחוזר ואומר "אני" אומר דבר מה שנכון גם לגביה, ומכאן שבעצם מראש לא דיבר על עצמו אלא עליה, אבל היא לא יכלה לראות זאת, משום שהייתה מחויבת כל כך למצב הדלת וסלדה כל כך ממצב המראה. שאלתי את עצמי אם בקוראנו טקסט בגוף ראשון לא מוטל עלינו להמיר את כל כינויי הגוף בכל כינויי הגוף האחרים במקביל, כאילו היינו תלמידים סבלניים מאוד בשלב המישור של לימוד שפה.

סוּנְטָה 5 עמית בן עמי

סוּנְטָה זֶה הַמָּקוֹם שֶׁלִּי לְדַבֵּר
עַל עֲצָמִי וְלִכְנֹן אִיזָה יִפִּי אֲנִי יָכוֹל
לְהִכְנִיס פֶּה הַכֹּל אֶת הַזָּקֵן וְהַיָּם
שֶׁאֲכַלְנוּ בָּהּ אֶתְמוֹל בַּעַז וְאֶבֶא
וְאֲנִי וְכָל הַסֵּלֻטִים עֲשָׂרוֹת שָׁל
צָלוּחִיּוֹת מְרֻבְּעוֹת בִּצְבָעִים
שֶׁל תִּירָס שֶׁל כְּרוֹב שֶׁל סֵלֻט
טוֹרְקִי. בְּסוּנְטָה אֲנִי יָכוֹל
לַעֲשׂוֹת כְּמוֹ בְּרִנְדֵּט
וְלִסְמֹךְ עַל כָּל מָה שֶׁאֲנִי
לֹא יָכוֹל לְהַחֲעֲרֹב בּוֹ כָּל מָה
שֶׁאֲנִי לֹא מַצְלִיחַ לְהִסְתִּיר
שׂוֹאֵב אֶבֶק לְמִטָּה לָאָה וְיִגְבֵּל
מְנֻקִּים זֶה נִכְנָס זֶה פְּשוּט הוֹפִיעַ.

סוּנְטָה 6 עמית בן עמי

רֵב הַזָּמָן אֲנִי מְרַגֵּשׁ שֶׁאֲנִי לֹא יוֹדֵעַ
מָה אֲנִי עוֹשֶׂה וּבְמָקוֹם כָּלִשְׁהוּ יֵשׁ
תְּשׁוּבָה יֵשׁ דָּגָם וּכְשֶׁאֲנִי נוֹגֵעַ בּוֹ
אֲנִי לוֹחֵץ לֹא אֶת הַיָּד הוּא נִשְׁרָף הוּא שׁוֹרֵף
הוּא מִתְפֹּרֵר אֲנִי מִתְפֹּרֵר, אֲנִי פוֹעֵל עַל פִּי הַדָּגָם.
אֲנִי שׁוֹרֵף וְעוֹלָה בְּשִׂרְעָפִים שֶׁל חֲרוֹת
מִפְּנֵי הַשִּׁיר הַמְשֻׁלֵּם מִפְּנֵי מַלְּיִם מְדִיקוֹת.
אֲנִי שׁוֹמֵעַ לִפְעָמִים אֶת הַמַּלְּיִם בְּחוֹף הָרֹאשׁ
בְּחוֹר צָרְחוֹת רְחוֹקוֹת כְּשֶׁאֲנִי קוֹרֵא
אוֹ כְּשֶׁאֲנִי בְּזָמָן שֶׁאֲנִי כוֹתֵב קוֹרֵא אֶת מָה שֶׁאֲנִי כוֹתֵב.
אֲנִי לֹא מִפְּחַד יוֹתֵר כְּמוֹ שֶׁהֵייתִי מִפְּחַד בְּעֶבֶר
הֵייתִי דוֹאָג מְזָה. מִי אֲנִי בְּכַתָּה ט' חֲזָרְנוּ הַבִּיטָה
כָּל הַמְשֻׁפָּחָה בְּעָרֵב וּבְרִגַע אֶחָד נִשְׁרָף. הִטְחֵתִי אֶת הַדִּיֶּסְקָמֵן בְּרַחֲתִי
לְנֹאדִי וּמִלְמִלְתִּי אֲנִי לֹא מִשְׁגֵּעַ אֲנִי לֹא מִשְׁגֵּעַ.

סוּנְטָה 16 עמית בן עמי

אֲנִי קוֹרֵא שִׁירָה מָה שֶׁאֲנִי רוֹצֶה
זֶה לְהַרְגִּישׁ אֶת הַבֶּן אָדָם אֶתָּה
פּוֹגֵשׁ בֶּן אָדָם אֶתָּה מִיָּד מְרַגֵּשׁ
אוֹתוֹ יֵשׁ לוֹ גּוּף יֵשׁ לוֹ קוֹל אֵיךְ הוּא
אוֹ הִיא מְרִימָה אֶת הַיָּד וְחֲצִי
מַחֲיֶכֶת הָאֵם סִפֵּל אֲצִלָּה יַחֲזִיק
יוֹתֵר מִחֲדָשׁ. שִׁיר לְעֻמַּת זֹאת
אֵיפֶה הוּא אֵיפֶה הוּא אֵיפֶה
הַבֶּן אָדָם. הַשִּׁיר תִּשְׁאֵל אֶת עֲצָמָךְ
מִי עוֹד יָכוֹל הִיא לְכַתֵּב אֶת הַשִּׁיר
לְאָהֵב אֶת הַבִּטּוּי בַּת נָעֵר
וְאֵז לְסַפֵּר אֵיךְ הִיא הַתְּבַגֵּרָה
וְהַשְׁתַּנְּתָה אֲבָל חֲצִי חֵיוֹף תִּמְיֵד הִיא
שֵׁם אֵיפֶה מְרַגֵּשִׁים אֶת הַבֶּן אָדָם.

שגיא אלנקוה

אָנִי רוֹחֵץ כּוֹס,
הַכּוֹס שֶׁלְדִית,
עֲשׂוּיָה קִנִּי גִידִים
שְׁקוּפִים.
נַעֲשִׂיתִי סְפָרִים וְשִׁמְנִים,
חֶלְבֹנִים
זוֹהָרִים.
לֵב מִזְנֶה אֶת זְנוּקוֹ הַלִּילִי
שְׁקוּף.
הָאֵם יִשְׁנֶנּוּ עוֹד פְּתִיתִים
שֶׁל חַיִּים, שֶׁל אֶהְבָּה
בְּנִמְצָא?
יִשְׁנֶה הַתּוֹעֵלֶת שִׁמְפִּיק
לְבֹו הַקֶּטָן שֶׁל הַצִּפּוֹרִים.
לְבֹו מוֹל לְבָבִי.
יָב כָּל הַדְּבָרִים.
יִשְׁנֹו הַבַּיִת
וְחִתָּתִי אָנִי
כְּמִין נָדָל אוֹ עֶקֶרֶב.
אֵיזָה כּוֹכָב רֶפֶה
מֵאִיר בּוֹ צוּרָה.

שגיא אלנקוה

לוֹ הִיִּיתִי
תַּפּוּחַ עֵץ
הִיָּה לִי
עֶצוּב
בְּחוּף הַתַּפּוּחַ
כְּפִי שֶׁעֶצוּב
לִי
לְהִיּוֹת גּוּף אָנוּשִׁי,
אֵינִי הוֹלֵךְ בְּכָל
מַסְלוּלֵי הַהֲלִיכָה
אָנִי מְשׁוּעַ
לִידִדוֹת
לְחָרִץ כְּמוֹ לְקִלּוֹף
בְּעִגְבָּנִיָּה חֲלוּטָה
לְפֶתַח
עוֹלָם

המטרה מקדשת את האמצעים

אמוץ גלעד

נזם זהב באף חזיר, ברק עמום באפלולית החוטם; שחורה עין החזיר, יהלום בוהק בין קפלי העור. כדרך החזירים הוא בוטש באדמה, מתפלש בבוצה, מבקע מלונים בלועו. כמצוות אנשים מלומדה נחטט נא בפסולת, נחפור נא בידיים, לא נבחל במקקים, לא ניגעל מפיגולים, לא נקוץ בשיקוצים.

חמדן

אמוץ גלעד

ככלי אין חפץ בו הושלך כלאחר יד לקרן זווית, שם התגולל בין ניירות קמוטים, התערבב בכל מיני פקעות אבק, סלילי זוהמה וקלחי תירס כסוסים, מכורסמים עד היסוד, מיובשים, שהיו הולכים ונערמים על הרצפה. כמוצר שלא נצרף, כפחית משקה דקה שלא נפתחה ונשכחה בשמש, כך היה מתפלש שם, עירום כביום היוולדו, ורק פיסות הבד המדובללות שהתגלגלו סביבו שימשו לו מעטה. היה מתלפף בהן, מהדק אותן סביב איבריו, מתעטף בהן מכף רגל ועד ראש ושב ומתערטל. ימים רבים היה מתגולל כך, מתכסה ומתפשט, כשבוקר בוקר תופחות כיכרות לחם במאפיות, ואוטובוסים מתנחשלים בעקלתון מתוך תחנות מרכזיות מפויחות, ומטוסים מאיצים לקראת המראה מרצועת אדמה אחרונה, שאחריה רק ים לאינסוף, והכיכרות אותן כיכרות מדי בוקר, והאוטובוסים אותם אוטובוסים, והמטוסים אותם מטוסים, שונים זה מזה וזהים לעצמם, עוד כיכרות, עוד אוטובוסים, עוד מטוסים, עוד ועוד, עד בלי די,

זעים בתפיחה בולבוסית, בהתנחשלות נחשית, בהמראה לך, רחוק כל כך מקרן הזווית שבה היה מתגולל ככלי אין חפץ בו, מתחפר באבק, נכרך בפיסות הבד ושב ומתערטל, ואף על פי כן הגיעו אליו מדי פעם הדיו העמומים של רעם מנועי המטוסים המתרוממים במאמץ איתנים מעל העיר, של חריקת אקורדיוני האוטובוסים המתפתלים ביציאה מן התחנות, של ניחוחות הבצק הנאפה לפני עלות השחר, בטרם ייבלע באינספור הפיות הניעורים לחיים, ולפעמים הגיעו גם קולות ממקלטי רדיו או טלוויזיה, קטע מדושיח, תחילת משפט, בחייה של אומה יש רגע ש, וההמשך נבלע במערבולת רעש לבן, כאילו בדיוק חלף מעליו נחיל צרעות, ובחלוף הרעש נגוז המשפט והשתרר שקט, שבו לא נשמעו אלא הצלצולים באוזניו, ובאותה דממה מתכתית הופיעה מולו לעיתים ברייה מכונפת, גופה גוף אדם וראשה ראש חולד, מוארך ופחוס, והיא מתהלכת על פני האדמה כפי שהיא מתחפרת מתחתיה, כפי שהיא מתעופפת מעליה, רגע היא פה ורגע שם, בהבזקים מופיעה ונעלמת יש מאין, אין מיש, דורכת על מדרכות העיר בצעד נחרץ וכמעט בו־זמנית משתופפת במחילה טחובה ואפלולית, כנפיה מקופלות על גבה, חוטמה השלוח לפנים מרחרח את הלחות, מטה אוזן לפסיעות העמומות של בני האדם מעליה, ובתוך שבריר שנייה נפרשות כנפיה במעמקי הרקיע, וכך היא מרצדת ונעלמת שוב ושוב, עד שהיא מתייצבת מולו בחוטם זקור, במלוא מוטת כנפיה, עומדת עליו לשרתו, למלא את כל משאלותיו, והוא, המוטל זה זמן כה רב בין שני קירות כחפץ אין חפץ בו, חומד עולם ומלואו, ומיד מבזיקה הברייה ברקיע וצוללת מטה כעוף דורס, לופתת תבל בעורפה כעכבר, והוא, הזרוק בקרן זווית, בין סלילי זוהמה וקלחי תירס כסוסים, רואה כיצד הטרף הרך נעתר לו, חש אותו נפקר בידיו.

"בטוחה?"

בברור ישנם רצים נוספים שמשלחים שלמתם בעבורה שמונתם
לא תזוב ריקם כעלש נפערם מכל il y a שמתנוסס בו פרח
וראשו קטום,
ערותם דשא, כלמתם רוצצת סחבת גופם לקראתה הם באים
חזיתית מתהוהת המישור
ואחרי שמתנו כל כר, בקשת
את מנוסת, כגלים, שצחקו כל כר
ולא נשמעת, אבל לפחות לא פרחתי
קרקרת סכרים, אספתי נמלים בעניבתו וצבעתי
את המחוגים אדם נכון לרגע שבו הורו ולא נפסקו מאז

Nous ne reviendrons pas parce que nous n'avons
pas pu rêver
parce que nous n'avons pas la structure

ומה שיכול להשתקף בלתי מתארגן לכדי חזיר

המות שהתרחש ברביעי שאתה מצוה עלי –
ואם יש דבר כזה למות ולא להיות ציור אז אין לב לדבר
כי גם הסילפיום שהתבוסס בתרעלתו אינו יכול להיות
משל רק כמטבע
עד לפעם הבאה שתשאל אותי את השאלה הזאת –

ולא תמצא את המדמה של התשובה –

דבר שמאפיל בשש דינו להתפטר אל צל
שאנו מכסה דבר ואין בו דבר
אלא הסבלת להיות דבר
הסבלת להיות. להתאמץ בזה.
צלולי-עלבות שתמהתי על גוני
כששבנו אלי גוניו שלו
מתמיה שעבר, מתמיה שאינו
תמוה שדוקא זה
דוקא שאינו
הפשר של כל זה הנו הפשר של כל זה
פשרו של זה מתבטל על כי פטרתי את פשרי
תמוה שדוקא זה

דבר שבצע לבד כשחשדתי פגם
דבר שבצע על נטף שהות בעל כרחו
דבר שלא נענה כשהלמתי את ראשי
כשהלמתי בראשי לסחר בבלות הצל
עלית מדרגות, לפוף סרטים בחג, פרימתם בידי הצחוק
הדרשותו של הצחוק לפתחנו
פליאה לצד הזמן: יכלתי להתרחש פליאות דמיון
באספלט להתרחש כלמות, כרמות דמיון
כמה גבוהה ההרצנה
כמה סבירה הרצנתם של דברים במישורין
בישרו של הפשר, בתנופתם של הפשרים

כמה תמוהה ההרצנה
כמו שני אנשים בקבוצה
כמו שני אנשים נזכרים גמחה, שהם בקבוצה
שהם במפגש, שהם נפגשים
בתמרון הארוע שנשר מבגדי (השמטת הבריחה הרצנה)
בחליפתי, בחליפתי העגומה הנעדרת
עגמומיות חליפתי הלצה
כמו שני אנשים בקבוצה
תמוה שדוקא זה
מתמיה צל זבובי במעופם קריות
התבטלותי בסבלת גמחתי
נעניתי כשהנהנתי בראשי
ולא יכלתי להתבשם בזה

בגלל שהרחקתי לכת מהכוכב כבר קשה יהיה לחזור ואולי עדיף להמשיך לצוף הלאה הרחק

שירה אנגלר

לפעמים אראה נופים מרהיבים
אבל בגלל שהרחקתי לכת מהכוכב כבר קשה יהיה לחזור וזה
יהיה כרוך בהתנעה שחסר עבודה הדלק הדרוש ואם
בנפילה חופשית אז קליפת הפח תישרף והגיצים יבהילו אותי
ומייד אחזור להסתתר במיטה
עשיתי את כל זה לא בכוונה אבל גם כן בכוונה
בגלל זה אני אומרת שאולי עדיף להמשיך לצוף הלאה הרחק
וללמוד להיות חברה של סלעים משוטטים, הם
מגיעים בחבורות גדולות ואפשר להצטרף אליהם ולראות נופים
מרהיבים
ולא אוכל לחלוק עם אף אחד את הדברים שהייתי רואה אז
נגיד כשבקבוק היה נופל מכוח הכבידה הייתי רואה: מה רבו מעשיך
וכשהיו תלמים בים הייתי רואה
וכשהסנוניות הייתי רואה
וכשמישהו התנהג אליי לא יפה אבל אז הסתכלתי עליו והוא
נראה בדיוק כמוני הייתי רואה
וכשילד קטן על כל עשר אצבעותיו הקטנות הייתי רואה וניסיתי
להביע את זה בכל דרך אפשרית לכתוב את זה
לצייר את זה לדחות את זה לטפל את זה לדמיין את זה
ולהתחמש את זה לא הרפה ממני
שילד קטן על כל עשר אצבעותיו הקטנות.

מייד אחרי שמסיימים לבלגן צריך לסדר

שירה אנגלר

וככה החיים מתגלגלים על גבי הסדר שבין בלגן לבלגן. יש לי
עכשיו שני חדרי עבודה: אחד קטן ואחד גדול.
לעומתם אני מוצאת את עצמי עובדת במיטה, יש בה שקע
בצורה של מס הכנסה ומע"מ וכל הדברים שהרואה
חשבון שלי (ירון) הניח עליי, הסביר לי במלמול שממנו ליקטתי
הברות, צירפתי, שחזרתי, עד עכשיו אף אחד לא
בא אליי בתלונות. חדר העבודה הגדול היה מבולגן כל כך שלא
העזתי לפתוח את הדלת שבועיים. הוא היה מבולגן
כי היה בו פעם ארון שהכיל את הבלגן, אבל נתתי אותו לאחותי,
נתתי אותו למרות שאני צריכה אותו מאוד, אבל
ידעתי את זה רק אחרי שכל הבלגן היה בחוץ וסגרתי עליו את
הדלת. היום סידרתי את החדר הזה ובלגנתי
וסידרתי שוב. אני מתכוונת לא לצאת מהדירה הזאת לעולם,
שיש בה הרבה חדרי עבודה והרבה עץ להסתכל
מהחלון, ואני במיטה בוהה תמידית ימינה בעלים, עובדת או
ישנה או חולמת או כל שאר מלאכות החיים שלי.

49
92

48
92

זה נראה לי בלתי נסבל שעוד מעט
אני שוב אלבש את המעיל

שירה אנגלר

זאת לא מראה, זה פורטל ללולאת זמן
מתה לבלוע את הרגל שלך הבודקת, ואז את כולך
לפני שנה אמרתי "עוד מעט חורף" ומאז לא קרה כלום
מה היה חוץ מרטוב? חוץ מאיך שהתרוצצתי לכאן ולשם וסוחבת
ולא סוחבת ולא מגיעה לשום מקום
בשום מקום מצאתי מראה והיה לי רק קצת יותר אומץ להסתכל בה
השיער שלי ארך בעשרים סנטימטר
וגם השנה סירבתי לקנות נעליים שמתאימות לחורף ודחפתי את
הרגל במראה (היא לא התנפצה)
שהיא פורטל ללולאת זמן (היא בלעה אותי)

-

ה
ב
ה

ל
ה
ב
א

-

בלוז של עבד מיכאל קל"ין

אָמִי נִסְעָה
וְאִין אָנִי
יְכוֹל לְשַׁכַּח
אֶת הַפִּיל שֶׁבִּקְרָקֶס

אֲשֶׁר נִשְׁאָר שָׁם לִילָה לִילָה
אֵיךְ? הַחֶבֶל דֶּק הָאֱהָל
רַף יָתֵד הִיא
זָרָג מִבְּרָזָל בְּאֶרֶץ
עֲשׂוּדָה סְנָטִימ' נְעוּץ
בְּאִמָּא אֲדָמָה

(אָמִי נִסְעָה
וְאִין אָנִי
יְכוֹל לְשַׁכַּח
אֶת הַפִּיל שֶׁבִּקְרָקֶס)

אִין בֶּטַח צֶרֶךְ
לְסִפּוּר מָה
אֲרֻבַּע טוֹן
בְּשׂוֹר
טִינָה
מִסְגָּלִים לְהִנָּקֶם בּוֹ בִּנְנָס
הַתְמָהוּנִי עִם הַמַּגְלֵב וּבִכְמָה
נְעֻרוֹת מְגוּמִי

(אָמִי נִסְעָה
וְאִין...)

אֶף לְסִפּוּר שְׁלִילָה לִילָה יֵלֵד
מִחֲצָצֵר וּמִתִּיפֶחַ
בְּלוּז שֶׁל עֶבֶד
הוּא לְבַד שׁוֹמֵעַ
מִנְגִּינוֹת שְׁנִכְנָסוֹת לְרֹאשׁ
כְּמוֹ שֶׁבֵּב לְהִשְׁתַּלֵּט –
קוֹלוֹת שֶׁל טְרָאוּמַת
פִּיל קָטָן עִם פִּיו קָטָן
אֲשֶׁר נִשְׁבַּר לְחִזָּר הַבִּיָּתָה
לְבָבוֹ

(אָמִי נִסְעָה...)

אָבוֹי הַחֶבֶל חֶבֶל טַבּוּר!
אוֹי הָאֱהָל הַנּוֹדֵד
עָמִי לְכָל מָקוֹם!

אָבֵל זְכוֹר אֶזְכֹּר תָּמִיד אֶת מוֹצָאֵי הַקִּדּוּם
וְאֶת שִׁירַת הַפִּילִים אֲשֶׁר זָנְבִיתִי מִנָּה
כֹּה תַתְּפִיט הַחִיָּה

וּבְאֲשֶׁר לִי: מִיכָאֵל
קִלְיִין וּלְהוֹרִי – – אֵיךְ
תְּכַנֶּה חֲרוּתִי שְׁלֹא תוּכַל
לְנִיחוּתָה הַשְׁכָּחָה?

שירי בילי מיושל פלצ'יק

בילי הקטן אני
זמיתי על בילי הקטן
עם המכנסים עד הקרסלים ומתרוצץ בפרדס בעין הענק
הכל קטן היה עלי אולם תפחתי
כל עוד דבר על בילי ביני לבין
עצמי זה עלה על המפשט,
הפרדס תופח בעין ובילי מכסה בכף יד כזו
שמתרוצץ עלי כל הקטן.

*
בילי תמיד היה קטן ממני
אני סופרת תחושות ומיזמי זמן
בסרטי בילי הקטן

*
והיום הם כבר אומרים
תשכחי מזה היום הגיע
שתשכחי מבילי – –

אין זמן כמו השכחה.

*
לו רק היו תופסים את הסנטימנטים שלי
על הבלי ועל בילי ועל גילי (המדוד היטב)
ועל הבלות ועל המהות
של הזמן וכמה אצורה בו היפרונטילציה של
חמץו ידוע.

*
מה הספור של בילי הקטן?
בילי הקטן שתמיד היה ממני קטן
ואני לו רוכשת מבנה עצמות
כאנדרטה לשם ממד וזמן

טרם הגיע זמני (ומהו זמן)
טרם הגיע לזמן (ומה עשיתי, בילי?)
הגיע הזמן שיאמר העולם
כל עוד בילי ממני
קטן.

*
פחדתי להודות בדבר בילי
על המתמיד על העתיד
שלי ושל בילי שלעולם
כמיהה רוכשת איבה
אני אל מול בילי
ואין עולם כשבילי
מקרקש ברקוד בטון
דבוקה חזק לגב.
*
אני מנפחת בטון הבלון
ובולעת את אדם בטנו
למען בילי לא יהיה לי
להפטר מידית איתנה מרב רעב מכרסם
שהעולם ידע היטב
מהו סף כאב לשכח
דבר דבילי (כמדמה) כמו מי הוא
בילי ואם בילי הוא
בכלל.

כל הארצות כלן לא נתנו אלא לבעלי ארצה

טוב להחניק בעד ארצנו, טוב לכחש בעד ארצנו, טוב להתיקור
בעד ארצנו, טוב לסכר בעד ארצנו, טוב להתעמעם בעד ארצנו,
טוב להתמם בעד ארצנו, טוב להרע בעד ארצנו, טוב להנהנן
בעד ארצנו, טוב להבלע בעד ארצנו, טוב לבדוק בעד ארצנו,
טוב לפטרל בעד ארצנו, טוב למצרים בעד ארצנו, טוב לאויבים
בעד ארצנו, טוב לחבל בעד ארצנו, טוב להרס בעד ארצנו,
טוב למצות בעד ארצנו, טוב לחוי"ל בעד ארצנו, טוב לגלות בעד
ארצנו, טוב לנגד בעד ארצנו, טוב לדי בעד ארצנו, טוב לשוא
בעד ארצנו, טוב לשב בעד ארצנו, טוב למצץ בעד ארצנו,
טוב לירק בעד ארצנו, טוב לבטש בעד ארצנו, טוב לשטח בעד
ארצנו, טוב לשטח בעד ארצנו, טוב להצטופף בעד ארצנו,
טוב לתנים בעד ארצנו, טוב להתקרח בעד ארצנו, טוב לבטון
בעד ארצנו, טוב להדביר בעד ארצנו, טוב למרים בעד ארצנו,
טוב לאמלל בעד ארצנו, טוב למקלטים בעד ארצנו, טוב לקהות
בעד ארצנו, טוב לכמש בעד ארצנו, טוב לנגלות בעד ארצנו,
טוב לערק בעד ארצנו, טוב לעורקים בעד ארצנו, טוב לסלד
בעד ארצנו, טוב להנטש בעד ארצנו, טוב להנטש בעד ארצנו,
טוב לקמוצים בעד ארצנו, טוב לטיח בעד ארצנו, טוב להמק
בעד ארצנו, טוב לאמתלות בעד ארצנו, טוב למוט בעד ארצנו,
טוב להסות בעד ארצנו, טוב לאוננים בעד ארצנו, טוב לקבר
בעד ארצנו, טוב לחשודים בעד ארצנו, טוב לסכל בעד ארצנו,
טוב לסכלים בעד ארצנו, טוב לבור בעד ארצנו, טוב לטהר בעד
ארצנו, טוב לעיפה בעד ארצנו, טוב לנטל בעד ארצנו,
טוב להך בעד ארצנו, טוב לאח בעד ארצנו, טוב לחלצים בעד
ארצנו, טוב לעצירים בעד ארצנו, טוב לאסר בעד ארצנו,
טוב לנהלים בעד ארצנו, טוב להצר בעד ארצנו, טוב לקטינים
בעד ארצנו, טוב לנשות בעד ארצנו, טוב לארנונות בעד ארצנו,
טוב לשכר בעד ארצנו, טוב למפנים בעד ארצנו, טוב להונות
בעד ארצנו, טוב להנחיות בעד ארצנו, טוב לפלצות בעד
ארצנו, טוב לזלעפות בעד ארצנו, טוב לחלחל בעד ארצנו, טוב
לרטיבות בעד ארצנו, טוב להחליא בעד ארצנו, טוב להבעית
בעד ארצנו, טוב להתימם בעד ארצנו, טוב לאלמן בעד ארצנו,
טוב להכרית בעד ארצנו, טוב להקיא בעד ארצנו, טוב לבריאות
בעד ארצנו, טוב לחשל בעד ארצנו, טוב לרקטות בעד ארצנו,
טוב לחסל בעד ארצנו, טוב לחמושים בעד ארצנו, טוב לאימים
בעד ארצנו, טוב לערוכים בעד ארצנו, טוב להחזיר בעד ארצנו,

טוב לארצנו בעד ארצנו, טוב לפטק בעד ארצנו, טוב לעזאזל בעד ארצנו,
טוב מאוד בעד ארצנו, טוב להחרב בעד ארצנו, טוב מאוד בעד ארצנו,
טוב להתחסר בעד ארצנו, טוב מאוד בעד ארצנו, טוב לאזל בעד ארצנו,
טוב מאוד בעד ארצנו, טוב להכביר בעד ארצנו, טוב מאוד בעד ארצנו,
טוב להשליט בעד ארצנו, טוב תסתם בעד ארצנו

נח אנגלהרד

מסכת מוות

גִּבֹר עִם מַסַּכַת מָוֶת יוֹשֵׁב
 מוֹלֹו יוֹשֵׁב
 גִּבֹר עִם מַסַּכַת מָוֶת
 דּוֹמָה
 כָּל כֶּף דּוֹמָה
 יִכְלוּ לִהְיוֹת אֲחִים
 אִם יִחְלִיף הַגִּבֹר
 אֶת מַסַּכַת הַמָּוֶת
 עִם מַסַּכַת הַמָּוֶת
 הַדּוֹמָה
 לֹא נִבְדֵּיל בַּחַיִּים
 לֹא נָשִׁים לֵב
 אֶפְלוּ נִרְד לַפְּרָטִים
 אֶפְלוּ לַפְּרָטִיִּים בְּיוֹתֵר
 לֹא הֵינּוּ מִבְּדִילִים
 כָּאֵלוּ נוֹלְדוּ
 בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם
 לְאוֹתָהּ אִמָּא
 עִם אוֹתָהּ מַסַּכַת מָוֶת
 וּמוֹלָה מִיֶּלֶד
 שְׁלוֹ מַסַּכַת מָוֶת
 דּוֹמָה
 כָּל כֶּף דּוֹמָה
 יִכְלוּ לִהְיוֹת אֲחִים
 לֹא נִבְדֵּיל
 גַּם אִם נִבְיֵט הֵיטֵב בַּפְּרָטִים
 גַּם נוֹרִיד אֶת מַסַּכַת הַמָּוֶת מִרְאֲשֻׁנוּ
 וְנִבְיֵט הֵיטֵב בַּפְּרָטִים הַחֲרוּטִים עַל גְּבִי מַסַּכּוֹת אֲחֵינוּ
 לֹא נָשִׁים לֵב בַּחַיִּים

טבילת הכנרת בעצמה

גאיה שרב

א.

נגיד שאומר כי המרחק ממני אל הים הוא כקילומטר.
זו אמירה בהירה.
ואם אומר כי ביני לבין אמת הלב המרחק המפריד הוא כשלוש שמשות וירח אחד, יהיה זה בגדר ענן מתפרס בשמיים.
והמרחק ביני לבין בשלות הוא ככמה פעמים הכנרת. לולא הייתי יודעת את מספר הכנרות (כנרת ברבים?) במדויק, אולי הייתי קרובה יותר אל אותה הבשלה.
אני משערת שכוונתי היא שהמצאנו אמות מידה ומרחקים כך שתתקיים בינינו הבנה ברורה של היכן אני נמצאת ביחס לים למשל.
אך לגבי הרגש אין הבנה בהירה.
איך מרגיש אדם הנמצא כקילומטר מהים?
עד כמה הוא מרגיש כחול?
אולי זהו הקסם, מהות הרגש. הגישוש לפענחו, השינוי באינדיבידואל, החקירה והסקרנות שבהבנת האחר.
כשאני כותבת שכמה שמשות מפרידות ביני לבין אמת הלב, אני מתכוונת רק לשמש עצמה. אני מתכוונת לעטיפת העלטה הדקה

ב.

כשאני אוחזת בעט, והדף לפניי, יש רגע שמכיל ומחולל בתוכו את המפגש בין ריקות נפשי לקיים בעולם. מרוב סוסים (דוהרים ועומדים), כיצד מתמקדים באחד? באחד נכון, לכתוב עליו, להתמסר אליו. כאן אין נכון. הספרות היפה היא הסוס הלא נכון, והמילים הנכונות.

ג.

סוחר נשען על הטנדר הפתוח, שבו שקים מסודרים של תפוזים ותפוחים. אור השקיעה נופל בצורה נינוחה ומופתית על הסוחר ועל התפוזים במיוחד. גם התפוחים הם חלק ממארג נפילתה של השמש, אך רגש אחר התפזר ממני כאשר האור הכתמתם פגש בסוחר, בקמטי פניו ובתפוזים.

ד.

מובן שאין ביכולתי להתעלם ממשאית חונה, שהופכת לחנות כפפות צמר, מונחת בצד הכביש. ופתאום מכונית היא חנות, וילד הוא קשיש, וזה מסתובב וחוזר ונגמר ומתחיל.

ה.

הפרח הוא מים והוא אדמה והוא צבע ותולדה והתפתחות וחירות. הוא פשטות וטבעיות והוא פלא ופרא. את כל זה אנו כולאים במילה "פרח". פ – פלאי, ר – רואה מעבר, ח – חוצה גבולות. רגשות גועשים וצבעים מתפרצים מתמזגים

שסביבה. אני מתכוונת לכל קרן שהיא שולחת, אני מתכוונת לתהליך שלי מולה בעולם. וכאשר אני מדברת על הצהוב שלה, אני מדברת על מה שהצהוב מביא איתו לאחר שנגלה, לאחר שמתקיים. התגובה אליו.
יכולתי לכתוב שאני נמצאת בנקודת הקודש, היכן שהחלל מחבק את הזמן והים שולח דרישת שלום אל קו השמיים, היכן שכל זקני הרחוב הם כוכבי לכת מדיפים קמטים של אור. יכולתי לכתוב שאני בנקודת המגוז המנקזת המפגישה בין קצות אצבעות מלאך (יהושע בן נון) לבין גל גועש שהופך לבן כולו (ארלוזורוב) לבין מהות ההשרשה, לב המרפסות העגולות ורגש האהבה (שלמה המלך).
אנו עוסקים בחקר העולם, בעוד הוא אינו חדל להתקיים.

י"א.

פיסה מבת ים

נראית כרסיס כנרת.

חניית הכחול לבן, היונה האחת מטפסת באצילות על חוט החשמל, הים (שבבת ים הוא האינסוף), האור של השמש שנכנס מהחלון אל חדר המלון הזול והרנסאנסי בשקל, עיטורי זהב מקלקר וריח של סיגריות ושתן וכולם נמלאים רוך של ילדות, טוהרת נשיות שמשתקפת מול כל גל, וככל שהשמש מעמיקה בחומה, ברדתה, ככל שהיא מתקרבת אל הקו־לא־קו בין המים לשמיים, בת ים מצטנעת ועוטה סדין סגלגל, אותו הסדין שעוטה הכינרת מוקדם בבוקר. ואז מגיעים הצבעים והתשוקה והפשטות המצויה בכול, היא בת ים של הים. מעבר לכך כבר כולנו זולגים.

י"ב.

ברצוני להביע אהדה

אל השעה הדקיקה שבין שקיעת החמה לעליית הלבנה

לאחר מופע האורות הכתמתם

התופס כל נפש בעודה נפש

מגיע צבע כחלחל עמום

מַרְגֵשׁ

מתערסל אל כהות שתיקתו

לראות את הים מההר

לטבול בים, להסתכל על ההר

להיות מהולה באחד

ולהתבונן באחר

שיבולים של חלימת החלומות

הַדָּרֶת יוֹסֵף

סיגריות מעוכות בדשא קמל

תלתלים נפתחים ברוח.

בפשטות למילה בעלת שלוש אותיות, וכשהיא נאמרת (דרך הפליאה שהיא הקול וגוף האדם והאדם עצמו ולהיוולד ולמות), זו התגלמות אלוהית של כאלָה בצורה ערפילית, מגששת. הירוק של תל אביב מפעים.

ו.

על התרגום העברי ל'יוליסס' כתוב כי זהו תרגום קריא במיוחד. אני מסיקה מכך שהספר אינו קריא במיוחד. המקבילה לכך היא הכתוב על שלט הכניסה למעלה אדומים: עיר ללא אלימות.

ז.

בכל פעם שאני באוטובוס הנוסע במהירות אני מדמיינת שהוא מתחיל לעוף. כמו אתמול, למשל, כשכמעט עפנו מעל חולון.

ח.

כל חלל הנפער ביני לבין הרחוב הוא כחסד, ואני גומעת את המרווח.

קרבת האדמה לרגליי ממתקת את קרבת השמיים אל ליבי.

האיזון בין מחוזות הטבע הוא הטבע עצמו.

ט.

הדקלים,

התמרים והתמרנים,

פוחחים כפות (ידיים, כפות דקלים)

אל עבר המידות הטובות

של שעות אחר הצוהריים של יוני.

היום אני מלאת ציפייה

לשיחה בארבע עיניים עם תמרן.

למעשה, אני פוגשת היום את תמר (חברתי)

וזזה מפגש תמרי בהחלט.

י.

האדמה בורחת

או מתפשטת?

נמלטת היא לא.

רוח וצלצולים

איתמר ארב

י"ג.

תכף מגיע יום השוטטות שלי בחיפה.
אני מתרגשת להר.
ומתרגשת לים.

חייל אחד הולך על סלעי החוף.
חוף הכרמל.
חוף ההר.

ואז מתחילה חיפה.

י"ד.

צורתו של עלה נקבעת על פי החללים הריקים. ייתכן שכל החסר, הביש מזל,
אינו אלא קריאה לייחוד.

*
אם לא אִמְצָמֶךָ
אֶפְסָפֶס אֶת הַנֶּס
הַשְׁקַפַּת עוֹלָמִי עָלִי

*
בּוֹא אָנִי
אֲגִיד לְךָ
מְשֹׁהוּ

*
אֶל תִּסְתַּפֵּל
אֶלֶּא בְמָה שְׁיִישׁ

*
לא נוֹרָא
אִין דְּבַר
אִין דְּבַר
לא נוֹרָא

63
92

62
92

*
לא העֲזָתִי
לְדַמִּי אֶת
זֶה פְּכָה

*
אִין דְּבַר
לא נוֹרָא
לא נוֹרָא
אִין דְּבַר

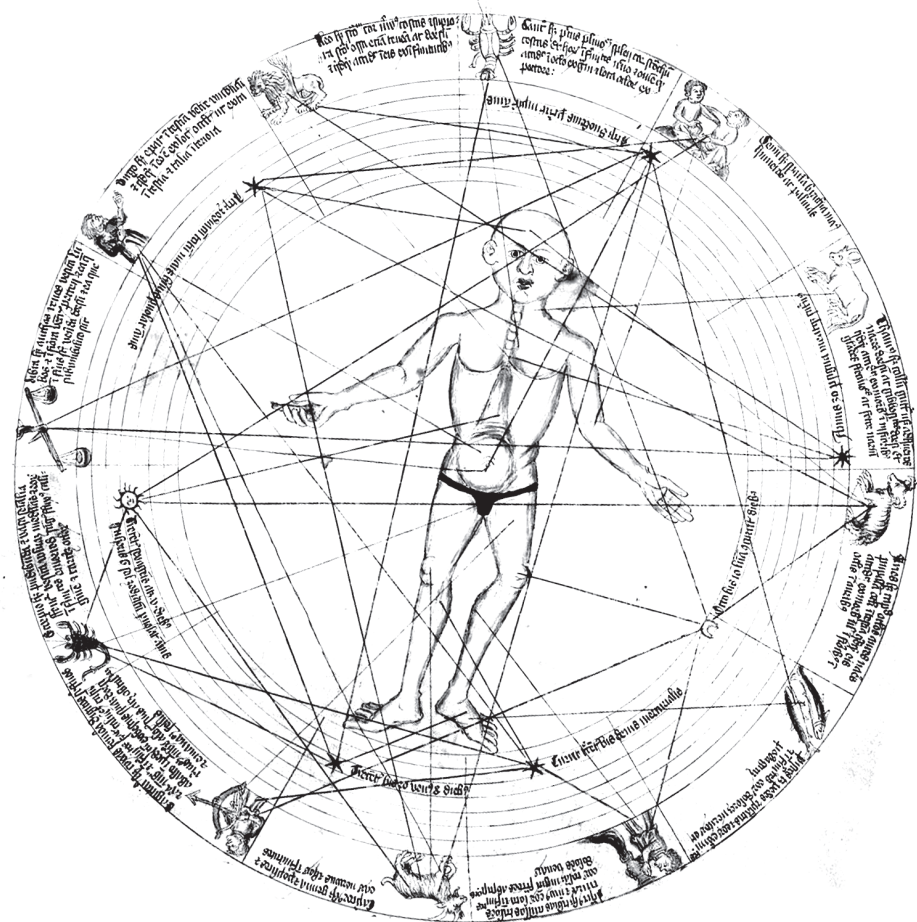
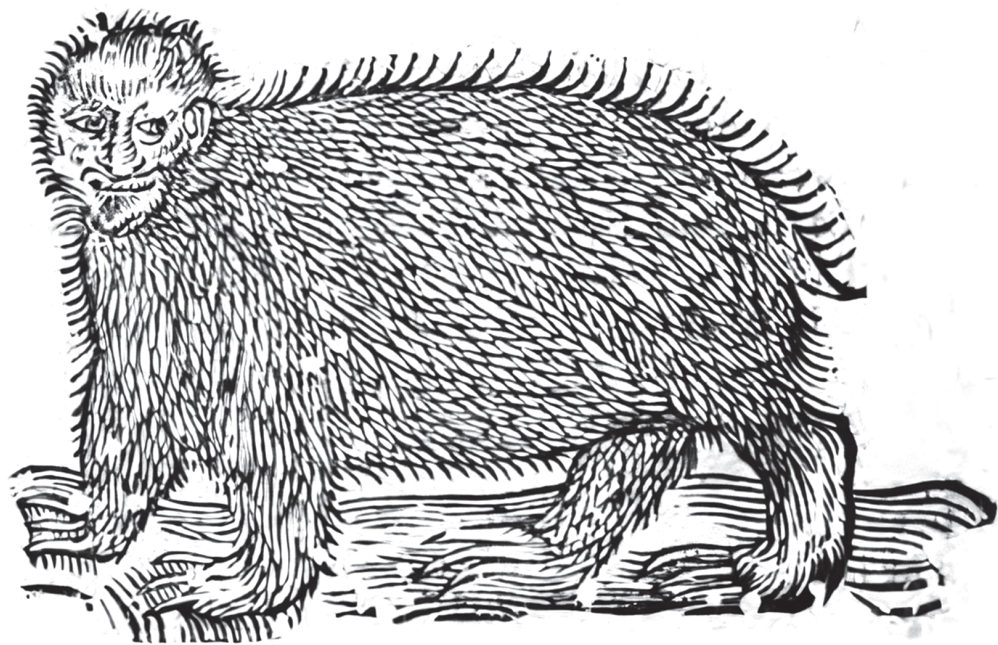
*
נִשְׁתַּמֵּעַ בְּקֶרוֹב
נִשְׁבַּע הַהֵד
וְנִשְׁתַּנָּה

-
ה
ב
ה

ל
ה
ב
א

-

גיליון 00022		שנה 02024	

בסחול זה הרקדנים נופלים

ילקוט יצירות שכוחות וגנוזות של חזי לסקלי,
במלאת 30 שנה למותו

צילום: עומר כלב, באדיבות מכון גנזים

ה

ע

ב

ר

ג

ר

ד

:

"כל זה הוא רק הזיה אבל הזיה זה כל מה שיש", כתב חזי לסקלי באחת מביקורות המחול שלו. "מכאן הדרך קצרה לקביעה תקפה במידה זעה: מציאות היא כל מה שיש. ואם נעשה כמה קיצורי דרך חצופים במיוחד, נגיע לקביעה: אומנות היא הכול ובבואת הכול הזה בעת ובעונה אחת. ואז נהפוך על פיו בקלות יתרה את המשפט Art is about life, ונקבל Life is about art, משפט שצץ במוחי זמן קצר לאחר ההופעה ושרק עתה אני מתחיל לעמוד על טיבו".

לסקלי נמנה עם גדולי המשוררים בדורו, ועם אחרוני משוררי "הזרם המרכזי" בשירה העברית – זה הקיומי – רגע לפני נפילתה תהומה. בערך ממותו חדלו לשאול "מה אני" והחלו לשאול "מי אני"; חדלו להזות והחלו להזות שאכן ישנה מציאות המנותקת מכל הזיה. בימים אלה אנו מציינים 30 שנה ללכתו הרבה בטרם עת, וזאת הזדמנות לחזור ליוצר החדשן הזה (שהרי יצר בכמה סוגות ובכמה אומנויות, לא רק בשירה), להעשיר וסתם להזכיר את מורשתו.

נקל למצוא שירים של לסקלי שלא פורסמו, שכן המשורר גז את רוב מה שכתב עד לצאת ספרו הראשון 'האצבע' ב־1986, כשהיה כבר בן 34. המעיין בעיזבון לסקלי יפגוש מבקר חריף, שכתב "מבוטל" ו"נפסל" על קובצי שירה שלמים שבדיעבד לא התאימו לפואטיקה המאוחרת שגיבש. מאיר ויזלטיר כיבד את ההקפדה היתרה הזו כשכניס את כל שירי לסקלי ('באר חלב באמצע עיר', עם עובד 2009) ולא כלל אלא מתי מעט גנוזים וטיוטות בסוף הספר, ובכוונתי לכבדה גם כאן. אכן אין טעם להציף את הקורא בשירים בוסריים או חלקיים, וכך לקלקל או לדלל את מעיין יצירתו.

הילקוט הזעיר שלפניכם לוקט אפוא מפנינים שנתפזרו ואבדו בדרך: שיר, סיפור, מסה ותרגום (?), שפורסמו או נשלחו לפרסום בעיתונים ובכתבי עת, ומסיבות טכניות לא נכללו בכרך 'באר חלב באמצע עיר'. יוצאת מכלל זה היא טיוטת שירי "האקדח", שלסקלי עצמו פסל באיקס גדול ובמילה "מבוטל" – וטעה. השירים נפלאים.

תודתי נתונה לאנשי מכון גנזים המוסיפים לעמוד על משמר אוצרותינו, לאלון אלטרס שהסב את תשומת ליבי לקטע המבריק "תסמונת איקרוס" ולמאיה גורדון שהעניקה לי את הזכות להביא את הדברים.

עודד כרמלי

מרק ירקות

סיפור קצר ששלח לסקלי לפרסום ב־15.10.1971, בצירוף הפתק:

"עורך נכבד!
למכתב זה מצורף סיפור והייתי רוצה שתקרא אותו.
ואם יישא חן בעיניך הייתי רוצה שיפורסם.
בתודה מראש,
חזי לסקלי
רח' כצנלסון 45
גבעתיים"

הסיפור לא פורסם, והוא מובא כאן הן בשל כוחו ומקוריותו – במרכז העלילה עומדת במיה! – הן בשל מקומו במכלול יצירת לסקלי: הפואמה 'גב' לבנברג פותחת את ספר ביכוריו 'האצבע', שקדם לו קובץ גנוז בשם 'מרק'. והנה כאן בסיפור שלפנינו, הגב' לבנברג אוכלת מרק!

לדקלה

בחדר האוכל של פנסיון 'גלים' מוגש מרק ירקות. לשווא תחפש פה מרק צבים.

היום יום רביעי והמלצר עם המכנסיים ההדוקים מגיש מרק ירקות לגב' לבנברג. היא מביטה במרק. הכף שקועה בתוך הנוזל הסמיך, רק קצה החרטום בולט החוצה ונראה כאילו חוט כסף מעוקל צף בתוך המרק. בתנועה מבהילה בעדינותה היא גורמת לחוט הכסף להיעלם במצולות המרק, אבל במקומו עולה כף ניירוסטה גדולה שקרקעיתה מתחילה להשחיר.

בתוך הכתם מעורר החשש נחה לה במיה. גב' לבנברג מנסה להוליך את הבמיה על מסילת הניירוסטה המוליכה אל היד. אבל משהו עוצר אותה עוד במבוא המסילה. הבמיה היא חיה קטנה, לבטנה צמודות רגליים זעירות עם ציפורניים בלתי־נראות או כריות המפרישות נוזל צמיג. גב' לבנברג מנסה לכוון את החיה הקטנה אל המסילה אבל החיה הארורה מסרבת להיפרד מקערת הכף.

בתנועה חדה משנה הגב' לבנברג כיוון והבמיה מחליקה אל מה שהיה פעם חוט הכסף. על החוט היא משתהה, מעיניה המיקרוסקופיות נשקף פחד – קפיצה ממקפצה גבוהה ומפוקפקת זו עלולה להביא נזק בל־ישוער לזימיה הירוקים (אותו חספוס שאנו מרגישים בהחליק אצבעותינו על עורה). הבמיה נשמטת נוגעת בפני המרק, מתיזה מספר נחזים זעירים ושוקעת.

גב' לבנברג נרגעת. כשהרכבת הטרנס־אירופאית עברה דרך מנהרה חדשה אשר תוכננה על ידי צמד הארכיטקטים הנודעים האחים מאירוהוף (מנהרה המצהילה אותך ביופייה, מדהימה אותך בדייקנותה), הבחינה באור עמום בכתריסר חיות משולפחות שכמותן לא ראתה אף פעם. הן היו צמודות ברגליים זעירות עם ציפורניים בלתי־נראות או בכריות המפרישות נוזל צמיג אל קיר החיים האלגנטי.

עיקשותן וחושן האסתטי של חיות בלתי־מוכרות אלו התפихו בחזה של הגב' לבנברג את החשש כי הנה ברגעים אלה ממש נתגלה לעינינו זן חדש של חרקים אשר ברבות הזמן עלול להוות תחרות קשה ואפילו מסוכנת למוח האנושי. סירובה של חיית המרק להחליק לאורכה של המסילה אשר גבולותיה היו מעוטרים בטרפזים קטנים מלאי־חן, הורה בבירור כי היא נעדרת כל חוש אסתטי משוב ועד רע. אבל עיקשותה יצרה את החשד כי היא ניחנה באינסטינקטים טבעיים, ויותר מזה אולי בכל זאת יכלה לבחור בין שני מצבים נתונים כשתנועותיה הנמרצות של גב' לבנברג הן גורלה התלוי לה מלמעלה.

בכל זאת לה היה שיעורו של חשש זה כשיעור החשש שתפח במנהרה של האחים מאירוהוף. גב' לבנברג שומעת קול ענברי עולה מן התהום. תחתית הכף נוקשת במשהו. אגדה חושבת גב' לבנברג, זו אגדה. הכפית מגששת עד שהיא מוצאת חפץ קטן. כשנשטף ממנו הנוזל הצבעוני מתגלה לעיניה המופתעות של גב' לבנברג שבר זכוכית. היא כועסת ורוצה לקרוא למלצר עם המכנסיים ההדוקים. אבל החפץ פשוט ומושלם, כמעט אכזרי, והיא תוחבת אותו לתוך נרתיקה.

שוב פעם חוט הכסף, ואז עולה בגורל פרוסת קישוא. גב' לבנברג חשה בדחיפותו של הצורך להתעמר בדבר הזה, שהוא ללא כל ספק רק צורה חסרת רוח חיים. עובדה זו נעלה מכל חשד. גב' לבנברג מטילה את הפרוסה על דופן הצלחת ובעזרת צידה של הכף חוצה את הפרוסה ויוצרת שני חלקים, האחד קצהו קעור והשני קמור. היא מנסה לדחוף חתיכה אחת אל רעותה, מתעקשת ליצור שנית את השלמות שהופרה עקב התערבותה האנושית.

יִלְלָה

שיר שפרסם לסקלי במוסף הספרותי 'משא' ב־25.5.1973.
כאן מובא נוסח מעט שונה מתוך העיזבון, שנבדל בהדגשות בשורה השנייה ובשינויי פיסוק קלים.
הבית השני, "אני רוצה לומר מילה שהיא עפר", נקרע משום מה מהשיר ונדפס לבדו בחטיבת הגנוזים והטיוטות של הקובץ 'באר חלב באמצע עיר'.

אֲוִיר זֹרֶם וּמִים סוֹעֲרִים
מִיָּקִי מֵאוֹס וּמִדְּלִין מוֹנְרוֹ.
אֵיכָשֶׁהוּ הַכֹּל קָשׁוּר בְּחוּטֵי יָלְלָה.
לֹא מוֹפֵז הַדָּם הַשָּׁט,
וְלֹא הוֹפְכוֹת פְּסוֹת לְבִי
זָהָב.
בְּשֶׁר נִסְמָךְ, בְּשֶׁר נוֹפֵל.

עֵינֵי הַמָּוֶת הַמְּבִיטוֹת בְּנוֹ
הוֹ
עֵינֵי הַמָּוֶת הַמְּבִיטוֹת בְּנוֹ
שׁוֹם דָּבָר מִלֵּבָד
עֵינֵי הַמָּוֶת הַמְּבִיטוֹת בְּנוֹ.

אֲנִי רוֹצֶה לוֹמַר מֶלֶה שֶׁהִיא עֶפֶר.
אֲנִי רוֹצֶה לוֹמַר מֶלֶה שֶׁהִיא אוֹר מִחֲפֵלֶשׁ.
אֲנִי רוֹצֶה לוֹמַר מֶלֶה שֶׁהִיא מְקוֹה מִים
בְּתוֹךְ עָנָן שָׁחַר.

... מִמָּסַךְ אוֹר יְקָרוֹת
בָּאִים אֵלַיךְ הַגִּרָאז'ים הָאֲבוּדִים וּבִקְתוֹת הַחֹמֶר.
גֵּרֶטָה הִיא קוֹסְמֶת שֶׁל תִּשְׁעַ מַעֲרָכוֹת,
אֲבָל אֵיפֹה נְעוּרֶיהָ, וְאֵיפֹה הִיא.
אוֹרִינִי מִים עִם אֶפְשָׁרוּיוֹת טִיסָה שֶׁל שׁוֹשְׁנוֹת דּוֹאוֹת.
דְּבָרִים נִפְלְאִים.
בְּתִי הַמְּטַבָּחִים שֶׁל הַנְּשִׁמָּה.
פִּלְבִי גָשׁוּשׁ
עִם יְמֵרוֹת שֶׁל
מִלְאָכִים
עִם נִרְדְּפוֹת שֶׁל
יְהוּדִי
וְעִם פֶּחַד שֶׁל
אֲנָשִׁים.

75
92

74
92

-

ה
ב
ה

ל
ה
ב
א

-

האקדח

המחזור "עשרים ואחד שירים קצרים או האקדח" הוא משיאי 'האצבע', והוא כולל כמה משיריו האהובים והנודעים ביותר. אולם בעיזבון המשורר נמצאת מחברת חומה ובה לא פחות מ־85 שירי אקדח: את כל השירים שפרסם המשורר (בשינויי נוסח קלים) – לצד 64 שירים שפסל. בעיני כותב שורות אלו, השירים הפסולים הם אוצרות, וחלקם אף עולים על השירים שנבחרו לספר. כך או כך, המחזור המלא מספק הצצה למעבדה הסמנטית הייחודית של לסקלי.

יצוין כי את שורות השירים "אתה ציפור על ענף" ו"אפילו לאקדח קטן" שיבץ המשורר בשיר בשם "ציפור על ענף". גם את השיר הזה גנז, אך הוא נכלל בחטיבת הטיוטות והגנוזים של 'באר חלב באמצע עיר'.

*
בָּאָרוֹן יֵשׁ אֶקְדָּח.
בָּאָרוֹן יֵשׁ עוֹד כָּל מִינֵי דְבָרִים.

*
הוּ כַּמָּה אֶכְזָר הוּא הֶלֶב הַפּוֹעֵם.
הוּ כַּמָּה אֶכְזָר הוּא הֶלֶב הַדּוֹמֵם.

*
הַצִּלִּילִים שְׁאֲנִי אוֹהֵב מְשִׁמִּידִים אוֹתִי.

*
אִישׁ קָטָן בְּמִיָּחַד
יָכוֹל לָרֶכֶב עַל אֶקְדָּח
כָּמוֹ עַל סוּס,
סוּס שְׁחָד.

*
אֲנָשִׁים עֵיפִים בְּמִיָּחַד
קוֹנִים לַפְּעָמִים אֶקְדָּח
בְּמָקוֹם פְּדוּרֵי שָׁנָה.

*
בְּמָקוֹם בּוֹ נִגְמְרַת הָעֶרְבָה
וּמִתְחִיל הַמַּדְבָּר
(מָה אָנִי מַדְבָּר)
יֵשְׁנוּ מָקוֹם מַחְבּוּא.

*
זֶהוּ אֶקְדָּח יָפָה וְקָטָן
זֶהוּ אֶקְדָּח שְׁנוֹתָנִים בְּמַתָּנָה
זֶה שְׁנוֹתָן אוֹתוֹ הוֹלֵךְ
וְזֶה שְׁמַקְבֵּל אוֹתוֹ
נִשְׁאָר לְבַד בְּבֵית
וְלֹא יוֹדֵעַ מָה לַעֲשׂוֹת.

*
רְאִיתִי אֶקְדָּח יוֹרֶה.
הָאִישׁ שֶׁעָמַד לְיָדֵי הַחֶקֶל קָצַח
וְנָפַל.
אָז אָנִי שׂוֹאֵל
בְּשִׁבְלִי מָה לִירוֹחַ
אִי אֶפְשָׁר לְקַפֵּל קָצַח וּלְהַפִּיל?

*
אֲמַרְתִּי לוֹ
תִּקְנֶה אֶקְדָּח וְגַמְרֶנּוּ.

*
הוֹלֵךְ אִישׁ אֶחָד עִם אֶקְדָּח
וְהוֹלֵךְ אִישׁ אֶחָד בְּלִי אֶקְדָּח
בְּמָקוֹם אַחֵר צוֹמֵחַ אֵיזָה עֵץ.

*
זֶה לֹא בְּדִיוִק הָאֶקְדָּח הַכִּי מְשֻׁלָּם
שְׁרָאִיתִי בַּחַיִּים שְׁלִי
אֲבָל הָאֶצְבַּע לֹא תִשָּׂאֵר
עוֹד קָרָה לְעוֹלָם.

* אִישׁ עִם אֶקֶדַח אִישׁ בְּלִי אֶקֶדַח אֶקֶדַח בְּלִי אִישׁ אִישׁ בְּלִי אֶקֶדַח אִישׁ בְּלִי אִישׁ.		* שְׂיַדַע לוֹ בַּפַּעַם הַבָּאָה וְלֹא יִתְחַצֵּף.	
* אִם מִפְּלֻצָּת בַּעֲלַת שְׂבָעָה רָאשִׁים הִיְתָה נֹצֶבֶת בַּשַּׁעַר הִיְתִי נִכְנָס אֲבָל הַשַּׁעַר הִפְתּוּחַ מִפָּחִיד אוֹתִי.		* בְּלִי אֶהְבֶּה אִי אֶפְשָׁר גַּם בְּלִי אֶקְדָּחִים וְחִמָּאת בְּטָנִים אִי אֶפְשָׁר.	
* הָאֶקֶדַח, הַשֵּׁלֶג, הַשִּׁיחַ הָרוֹטֵט.		* לֹאִיאַן רוֹג'רֵס הִיְתִי יוֹרָה בָּךְ אַתָּה צָפוֹר עַל עָנָף אֲבָל אֵינֶנִּי סוֹבֵל גְּסוֹת אוֹ חֶסֶד נִימוּס.	
* An English pistol		* הַרִיקְנוֹת הַשְּׁקוּפָה (שְׁאֶפְשָׁר לְרֹאוֹת דִּרְכָּה) הוֹלֶכֶת וְנִמְהָלֶת בְּרִיקְנוֹת אַחֲרַת, אֲטוּמָה. הָרֹאִיָּה, הָרֹאִיָּה שְׂכָה הָעֵרֶצְנוֹ מִתְחִילָה לְהִתְמוֹטֵט כְּמוֹ בְּנִין קִלְפִים. אִם נִשְׁתַּמֵּשׁ בְּאֶקֶדַח לֹא נִחְזֵיר לְעֶצְמָנוֹ אֶת הַשְּׁקִיפּוֹת הָאֲבוּדָה וְאֶת אִפְקֵט הָאֲטִימוֹת הָאֲמִנוּתִי הַמְּפֹרָסִם לֹא נִצְלִיחַ לְחַקוֹת עוֹד.	
* מִתְכַּת עוֹרֶת שְׁאִינָה רוֹאָה דָּבָר, מִתְכַּת מְסֻנָּרֶת.		* בְּנִשְׁף הַרְקוּדִים מִשְׁקָשְׁקִים הָאֶקֶדָּחִים בַּחֲרִיטֵי הַנָּשִׁים כְּמוֹ כֶּסֶף מְפָחֵד וְאַלְגִּנְטִי.	
* הַמְשַׁקְפִּים הַכֶּהִים, הָאֶקֶדַח, הַמְשַׁקְפִּים הַכֶּהִים מְדִי לְטַעֲמִי.		* הִיָּה לוֹ אֶקֶדַח לְבֹן וּפָנִים שֶׁלֹּא שׁוֹכְחִים.	
* סֵפֶר מְשַׁעֲמֵם, שֶׁמְפוֹ לְשַׁעַר שָׁמוֹ, עֵט פִּרְקָר, שְׁעוֹן, אֶקֶדַח.			

גיליון 00022		שנה 02024	
ה ב ה ל ה ב א -			
	אני מחלק עטים (זולים) אקדחים ומגבות כל זה שמושי.		* טוד כמוס.
	האקדחים אוזלים במהירות מן התנויות המזרות מתפלצות העיר הזאת מסריחה.		* הרעב, הרעב השבע החלקי, העלוב.
	אקדח לבן. נוי ואהבה שלמות ורקבון.		* בשעור זה נלמד על הלע הלע הלע.
	יש לו כדור בראש לפחות זה.		* לבטל את היש לצד אין.
	שירת הבבור של האקדח שירת האקדח של הבבור שירת האלים והיפה, הקשה והרד המיטר והמיטר.	84 92	* בגלגולו הקודם היה אקדח זה פרח בעל ריח עכשו הוא פרח חסר ריח.
	לבני יש אקדח צבעוני הילדה ניצוצות כמה זה משמח את לבו כמה זה משמח את לבי.	85 92	* אקדח או מחק.
	אינני רואה דבר		* אתה מחסל את העסק ונוסע למקום אחר.
	אקדח		* העינים כלות, העינים בוערות.
	אינני שומע דבר.		* במחול זה הרקדנים נופלים.
			* האקדח הזה עושה לי חר בראש.

*

לתמר גטר

לְשׁוֹרֵט ט צִלְלִית שֶׁל ---- בְּגִיד לָבוֹן עַל לִוְחַ יָרֵק
וּלְמַחֵק אוֹתָהּ מִיָּד בְּסֻפּוֹג לַח.

*

אֶקְדַּח חֶסֶד שְׂאִלוֹת
אֶקְדַּח חֶסֶד תְּשׁוּבוֹת.

*

נו, טוב, אז
אין בִּירָה.

*

זֶהוּ שְׁקֵר יָפֵה
אִם תִּירָה בּוֹ
תַּחֲסֹל אֶת הַשְּׁקֵר
וְאֶת יָפִיו תַּנְצִיחַ.
יְפִי זֶה יִהְיֶה עַד נִצְחִי
לְאֶכְזָרִיתְךָ וּשְׁטֵמָה טוֹב.

*

הַיֵּד רוֹעֶדֶת.
הַיֵּד מְחַיֶּכֶת.

*

עוֹלָה לִנְגֵד עֵינֵי הַתְּמוּנָה
שֶׁל צוֹק מְרֵיב הַמִּשְׁקִיף
אֶל עֵמֶק שׁוֹמֵם
הַצּוֹק הֵנוּ גִזֵּר דִּין אוֹ אֶפְשָׁרוּת.

*

הָאֶקֶדַח הַזֶּה מְדַבֵּר שְׁטוּיּוֹת
אֵינָנִי מְסַכִּים עִם אִף מֶלֶךְ שָׁלוֹ.

*

זֹאת אֵינָנָה הַשְּׁעָרָה פְּרוּעָה
זֹאת הַבְּטָחָה פְּרוּעָה.

*

עָשִׂינוּ זֹאת שׁוּב:
נִצְחָנוּ.

*

קְנִיתִי אֶקְדָּח שְׁלֵא יוֹרֶה וְלֹא שָׂר
 בְּשִׁבְלִי מֶה לִי אֶקְדָּח שְׁלֵא יוֹרֶה וְלֹא שָׂר
 מִשּׁוֹרֵר יָרִי הוּא דָּבָר סֵר טַעַם וְקָר
 קְנִיתִי אֶקְדָּח חֶכֶם שְׂיֹדֵעַ מֶה טוֹב וּמָה
 מָר
 מִבְּחִינָתוֹ אֲנִי גָמוּר:
 אֵיכָנִי יוֹדֵעַ לְהַבְחִין בֵּין הַמַּעֲזֵן הַזֶּה
 לַנַּחַל הָעָכוּר.

*

הַלֵּילָה הוּא לַע שֶׁל אֶקְדָּח
אֶל תּוֹכוֹ אֲנוּ מִבֵּיטִים
בְּקֵהוּת וּבִטְמָטוֹם
אֲחֲרֵי שְׁנוֹרֵינוּ.

$$\frac{87}{92}$$
$$\frac{86}{92}$$

*

הַלִּילָה הוּא גָּנֵב גָּדוֹל!
הַלִּילָה הוּא גָּנֵב גָּדוֹל!
הוּא גָּנֵב לָנוּ אֶת הַמִּצְוֹת
וְאֶת בְּהִירוּתָם.

*

אָנִי רוֹאָה
אָנִי יוֹרָה
אָנִי מְהַסֵּס
אֵינֶנִּי מְהַסֵּס.

*

אֶקְדַּח יָפָה.

תסמונת איקרוס

מס' קצרה ומזהירה שכתב ל־סִקְלִי לשנתון מחול בישראל 1982, ובה ניסח את האידאל שלו במחול ובכלל.

הרקדנית והכוריאוגרפית האמריקנית טרישה בראון העלתה בזמנו רעיון לכוריאוגרפיה, שלא בוצעה מעולם – רקדנית לבושה בטוטו תיסע בג'יפ, תעצור, תרד ותחליף צמיג. את הבלט המכני הזה הייתי מעדיף לראות בשינוי קל אחד בלבד: הרקדנית לא תהיה לבושה בטוטו, אלא בבגד יומיומי. האלמנט הפרודי, המחאתי, האנרכי יעלם, ומה שייוותר יהיה מחול "READY MADE", פשוט ומורכב כאחד.

לפני מספר שנים הגשתי למועצה לאומנות של עיריית אמסטרדם הצעה לפרויקט. רקדנית תנסה לרקוד במשך יממה אחת כל תנועה רצונית המתבקשת מפעילותה היומיומית. כשאמרתי לרקוד, לא התכוונתי למתוח, לסגנון, להגזים את תנועת צחצוח השיניים, בחישת הסוכר בפה, רכיסת החזייה, טריקת שפופרת הטלפון, החיטוט באף, גריבת הגרביים, אלא לעשותם כפי שהם נעשים מדי יום ביומו, כשהפעם נוספת לפעולות החצי מכניות מודעות מוחלטת. ההנחה (שלא נבדקה) הייתה, שמודעות כזאת תסגנון את תנועת הרקדנית, מבלי שיהיה צורך בלחץ פנימי או חיצוני בצורת פקודה המצווה: "סגנני!"

מן המודעות הראשונית, הטריטוריאלית, תצמח מודעות מורכבת יותר. התנועה, בדומה למשתנה של מרסל דושאן, תנותק מהרקע היומיומי שלה. לאחר הניתוק מן הרקע תנותק התנועה מהפונקציה שהיא ממלאת. תכלית התנועה תהיה תנועה, הבודקת את תכליתה של התנועה, הבודקת את תכלית עצמה. הרקדנית תשתעל לא כדי להיפטר מגירוי בקנה הנשימה שלה, תשב לא כדי לנוח ותלך לא כדי להגיע.

המחול האוטופי, כפי שאני מתאר אותו לעצמי, יתנתק מתסמונת־איקרוס, האופיינית כל כך למחול הקלסי והמודרני. המחול הקלסי מנסה ליצור אשליה של קלילות, המתעלמת כביכול מחוקי הגרביטציה. המשטח עליו אנו נעים כל ימינו, המונע בעדנו

מליפול אל תוך תהום בלתי מוכרת, אינסופית, הוא בעיני הקלסיציסטים בבחינת רע הכרחי, שיש להתכחש לו בנימוס אריסטוקרטי צונן, עד כמה שאפשר. השאיפה היא להינתק מ"קרקע המציאות" וכל המשתמע מצידוף רב־משמעי זה. ואם לא להינתק ממנה אז לפחות להפוך את קיומה למעודן ושברירי עד כי אפשר יהיה לטעון, כי היא זו הזקוקה למגע בהונותיו של הרקדן כדי להוכיח את קיומה ולא להפך.

יוצרי המחול המודרני מתנים אהבים עם המשטח הדומם והמגביל שלא זקוק כלל לאותות האהבה שלהם. המשטח אינו שואף "להתמזג" עם הזרים אחוּזי התזזית האלה. שם העצם "שאיפה" אינו קיים כלל במילונו. למעשה אין הוא זקוק כלל למילון כדי "להיות". השאיפה לעוף החוצה ופנימה היא מנת חלקם של בני האנוש החסרים את היכולת האמיתית לעשות כן.

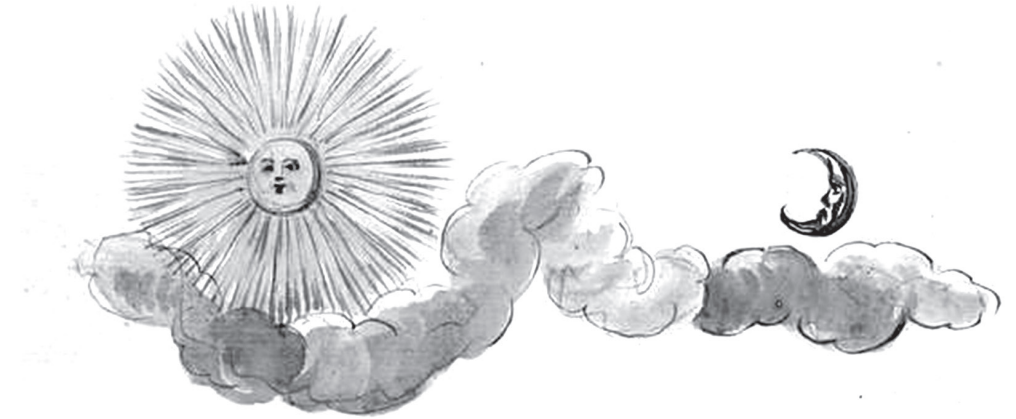
לפני מספר שנים צפיתי בהופעה מרתקת של רקדנית וכוריאוגרפית אמריקנית בשם פרקאי, המשתייכת לזרם המחול הפוסט־מודרני. חלק מהריקוד שלה היה מורכב מקפיצות התאבדות, שבהן הוטח גופה אל רצפת האבן של אולם ההופעות. האח! אמרת לעצמי, הנה אחת שאיננה נאבקת בכוח המשיכה אלא מצייתת לו! במחשבה שנייה גיליתי את התרמית – פרקאי יצאה ללא פגע מפעולות ההתאבדות הקטנות שלה. היא לא ריסקה את איבריה, כפי שניז'ינסקי לא המשיך את מעופו, אלא חזר אל המשטח הארור.

הקו הנמתח בין המקום הגבוה ביותר שאליו יגיע איקרוס לבין נקודת התרסקותו המבוימת הוא הקו עליו מתנועע המחול הקלסי והמודרני כאקרוֹבט זקן. מחול אוטופי בלתי מושג, בלתי אפשרי, שאני מעלה בדמיוני: רקדן שגופו עטוף במחק, כשכל תנועה שלו מכוונת אך ורק למחיקת הקו היפיפה והפתטי של איקרוס. אינני מאוהב בפרוזאי כפי שעלול להשתמע מן הכתוב. הפרוזאי בעיניי הוא מקפצה גמישה ואמינה אל המטפיזי. האני הרוקד הבודק ינטרל, בסופו של דבר, את האני הרוקד הנרקסיסטי, הכמו בודק, ויכוון אותו אל סוג של תנועה, שישרטט קווי אורך ורוחב מנטליים במקום אלה הפיזיים. ליד המשתנה של דושאן הייתי מציב רקדן משתין ואת איקרוס המרוט הייתי מושיב בג'יפ של טרישה בראון ואומר לו: סע אל האופק, שבו מסתמנת תחילתה של תרמית כנה יותר!

הספינקס

יום ואן ברוחן
תרגום: חזי לסקלי

לכאורה זהו השיר היחיד שתרגם לסקלי, או לכל הפחות היחיד שפרסם. תרגומו לשירו של המשורר ההולנדי יום ואן ברוחן פורסם בעיתון 'העיר', שבו עבד לסקלי, ב-17.8.1990. אלא שיש בהחלט טעם לפקפק בקיומו של אותו ואן ברוחן. הלא בספר 'העכברים ואלה גולדברג' מובא מחזור שירים בשם "שירה הולנדית: ארבעה משוררים הולנדים דמיוניים ומשורר ישראלי בלתי קיים". האם לפנינו פסבדונים של לסקלי? גוגל מעלה חרס. כך או כך, אין ספק שואן ברוחן, ו/או מתרגמו הבלתי קיים, כתבו שיר יפה עד מאוד.

אל השַעֲמוֹם הַטְּהוֹר
הוא אל הַסּוֹגֵד לַעֲצָמוֹ,
וְהַסְגִּידָה הַזֹּאת שֶׁלוֹ מְשַׁעֲמָמֶת אוֹתוֹ אֶפְלוּ יוֹתֵר
מִהַשַּׁעֲמוֹם שֶׁהוֹלִיד אוֹתוֹ.
צִירָה וְאַהֲבָה, תְּחִלָּתוֹ וְסוּפוֹ בְּשַׁעֲמוֹם.
אֲנוּ מִיַּחְסִים סוּדוֹת לַסְפִּינְקֶס,
אֶךְ רֹאשׁוֹ רִיק מִסּוּדוֹת וּמֵלֵא בְּזָמֵן
שֶׁאֶפְשֵׁר לְשַׁקֵּלוֹ בְּמֵאֲזָנָיו פְּרִימִיטִיבִיִּים.
מָה כָּךְ מִסְתוּרִי בְּשִׁלּוֹשׁ תֵּאֲנִים שֶׁהִנָּחוּ עַל
אַחַת מִכַּפּוֹת הַמֵּאֲזָנִים?
הַשָּׁעָה שֶׁלוֹשׁ, הַשָּׁעָה אַרְבַּע. שִׁלּוֹשׁ תֵּאֲנִים, אַרְבַּע תֵּאֲנִים.
בְּאוֹתָהּ מֵדָה אֶפְשֵׁר הִיָּה לְהַנִּיחַ שִׁלּוֹשָׁה תַּפּוּחֵי אֲדָמָה,
אַרְבַּע אֲבָנֵי בְּרִקְתָּ, שִׁלּוֹשָׁה נְזָרֵי קוֹצִים.
תַּפּוּחַ אֲדָמָה אֶחָד קֵטָן שׁוֹקֵל כְּמוֹ שְׁנֵי נְזָרֵי קוֹצִים.
שָׁעָה תִּשַׁע בְּבִקְרָה מְכַעֲרֶת יוֹתֵר מִשָּׁעָה שֶׁבַע בְּעֶרְב.
בְּמִסְטֵרִיכֵט פִּגְשָׁתִי אֲגִיפְטוֹלוֹג, יָדִיד שֶׁל יָדִיד, שְׁאֵמֵר לִי:
"הַחֲלוֹם שֶׁלִּי הוּא לִרְאוֹת אֶת הַסְפִּינְקֶס מְפִהֵק פְּהוּק אֲדִיר,
מְגִשִּׁים אֶת עֲצָמוֹ סוּפְסוּף.
זֶהוּ הַפְּהוּק שֶׁכְּמוֹהוּ כְּלָדָה, פְּהוּק שִׁיקִים סוּפֶת חוֹל נוֹרָאָה,
וְזֹאת תִּקְבֹּר אֶת הַסְפִּינְקֶס וְאֶת הַצֶּרֶף שֶׁלִּי בְּחִידוֹת שֶׁכָּלֵל אֵינִן
חִידוֹת". כֹּךְ אֵמֵר הָאֲגִיפְטוֹלוֹג בְּמִסְטֵרִיכֵט. אֶת הַקֶּפֶה הַשְּׁלִישִׁי
(כּוֹ, אֲנִי עֲדִין לְכוּד בְּקֶסְמִי הַנוֹרְמָדוֹלוֹגִיָּה לְמִרוֹת שְׁאֵנִי יוֹדֵעַ
כִּי זֹאת שְׁטוּת גְּמוּרָה) שְׁתִּינּוּ כְּבֹר בְּבִלְגִיָּה לְאַחַר שְׁחֲצִינוּ
אֶת הַגְּבוּל בְּרִפְכָּת יִשְׁנָה.

91
92

